

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani,
a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

Chivernisirea statului.

Zilele trecute curtea de conturi, adecă diregectoria acea înaltă, unde se fac și se iau în seamă socotelile țerei, a făcut o dare de seamă, despre treptata dezvoltare a chiverniselei maghiare de stat, în decurs de treizeci de ani, începând dela anul 1868 până la 1897.

Această dare de seamă este foarte interesantă, căci din ea se vede, că venitele statului în decurs de 30 de ani au crescut groaznic, se înțelege prin punerea de dări nouă pe locuitori, pe când câștigurile oamenilor au tot scăzut și scad.

Din socoteli vedem, că pe când la 1868 cheltuelile statului, după subtragerea venitelor, erau de o sută unsprezece milioane de florini, în anul 1897 ele făceau: două sute șezeci și unul de milioane. Dărilor directe erau atunci 58 milioane, acum fac 109 milioane. Darea de consum făcea atunci 12 milioane, acum s'a urcat la 76 milioane și jumătate. Timbrele dădeau atunci un venit la trei milioane și jumătate, acum cincisprezece milioane, așa, că toate judecătoriile maghiare sunt susținute din timbre și încă mai rămâne ceva pe deasupra. Taxele s'au urcat dela șapte, la douăzeci și patru milioane, — și așa mai departe. Peste tot deci, avem o creștere în budgetul țerei de 250 procente (la sută).

Adecă chivernisirea stăpânirilor maghiare s'a făcut așa, că mereu au aflat și au pus dări nouă pe cetățeni, având trebuință de bani tot mai mulți. Sprigintorii lor zic, că asemenea lucruri

s'au petrecut și în alte țeri, în acești 30 de ani din urmă, că adecă și acolo s'au ridicat venitele prin dări nouă.

Acest lucru e adevărat, dar' stăpânitorii noștri scapă din vedere două lucruri de căpetenie, cari asemenea s'au întâmplat în țerile străine, dar' la noi nu. Și aci e buba, de aci vin multele necazuri și sărăcia pe capul nostru.

Anume în alte țeri dacă s'au pus dări nouă, stăpânirile s'au îngrijit, ca cetățenii să și aibă isvoare nouă de venituri, ca să nu fie siliți a plăti dările prădându-și averea sau făcând datorii. Stăpânirile acelea adecă au lucrat și au făcut totul pentru înaintarea industriei (meseriilor) și a economiei, apoi pentru deschiderea de nouă căi de comerț etc.

La noi în privința aceasta s'a făcut foarte puțin, așa că noi trebuie să plătim azi dările cele mari tot din acel venit, din care plăteam acum sunt 30 de ani dările mici. Se înțelege că venitele nu se ajung, (câoi n'avem venit nouă) și așa vindem din avere sau ne băgăm datorii. Eată un lucru, care în alte țeri nu se întâmplă așa și care e o urmare a nechibzuinței stăpânirilor maghiare, un rău de care încep a se spăria și Maghiarii, cum se vede din foile lor.

Un al doilea lucru, care în alte țeri se petrece altcum, nu ca la noi, e că din venitele statului se împărtășesc toți cetățenii deopotrivă, fie de ori-ce limbă, pe când la noi aceasta nu se întâmplă, ceea-ce e o mare nedreptate.

În privința această eată ce scrie vrednicul nostru ziar „Tribuna” vorbind despre chivernisirea aceasta:

La cinstită masa lui.
Tot boeriu se lauda
Cu averi ce nu-și avea,
Cu galbeni din buzunari
Cu sălășe de rudari
Și cu mori pe sub pământ
Ce macină gol argint,
Cu cușite ascușite
Și cu livezi necosite.
Sculat, Doamne, s'a sculat
Domnul, boierul mai mare
Care gâta de mâncare:
»Știfi voi, boieri, au nu știfi
Cine are să se laude?
Dobrigean din Stoenesti
Cu cinci sute de berbeci
Tot berbeci de cei berbeci
Cu cornițe 'mbelciugate
Și văi de te vezi pe spate,
Ear' ciobani dela berbeci
Nu se poartă ciobănește
Ci se poartă 'n chip domnește
Cu suman până 'n pământ
Cu cârlige de argint

Ce n'am văzut de când sânt.
Din vârful cârligelor
Ese peatră nestimată
Ce-mi plătește țeara toată,
Umblî noaptea ca și ziua
Cârligele luminează
Par'că-i ziua la amează.

Poruncit-a poruncit
Domnul mare Stefan Vodă
Că la el ei se-l aducă
Cu toată avușia
Și cu toată moșia,
Cu ciobani dela berbeci,
Cu stăvarii dela cai...

Solii că mi-și pleca
Pe Dobrigean a-l căuta
Și vai Doamne că-l aflau
Tocmai la cină-l șgodeau.
Cum cartea că 'mi-o cetia
De masă că 'mi-o trântea.
Maică-sa 'mi-l întreba:
»Dobrigene dragul meu,
Câte cărți că ai cetit

FOITA.

Dobrigean din Stoenesti.

— Baladă populară. —

(Auzită la o nuntă țărăneasă, dela un lăutar).

Dobrigean din Stoenesti
Cu cinci sute de berbeci
Tot berbeci de cei berbeci
Cu cornițe 'mbelciugate
Și văi de te vezi pe spate,
Ear' ciobani dela berbeci
Nu se poartă ciobănește
Ci se poartă 'n chip domnește
Cu suman până 'n pământ
Cu cârlige de argint
Ce n'am văzut de când sânt,
Din vârful cârligelor
Ese peatră nestimată
Ce-mi plătește țeara toată.
Dară domnul Stefan Vodă
Mulți boieri că 'și-a astrîns

Fondul lui Iancu confiscat. Bani adunați pentru un monument lui Iancu, cum știm, sunt depuși la banca »Victoria« din Arad. Tribunalul din A.-Iulia, când cu procesul dlui T. L. Albini, hotărîse să-i confiscă (să-i ia), tabla reg. din Cluj a hotărît să se ia din ei numai 400 fl. cari, vezi Doamne, au fost adunați după opreliștea stăpînirii. Ocârmuirea cu toate aceste a dat poruncă poliției din Sibiu, să ia libelul de depunere dela »Asociațiune«, unde se află, ca să confiscă toată suma. Libelul s'a dat și acum ocârmuirea îi poate scoate.

Oare ce vor face stăpînitorii noștri cu acești bani românești? Vom vedea!

Prigoniri în Bucovina. Vestitul în ale prigonirilor Bourguignon, guvernatorul Bucovinei prigionia crunt gazeta națională »Patria«, oprind să tipărească, ce nu-i plăcea lui și ce-l ustura, ceea-ce se mai zice altcum, că confiscă părți din articole.

Ne obișnuiserăm cu vorba aceasta »confiscat« în coloanele »Patriei«, cum e obișnuit bietul Român cu necazurile și impilările și credeam că după sistarea »Patriei« onorabilul Bourguignon nu va mai avea ce să confiscă. Dar' a rămas totuși în Bucovina un organ de publicitate, care apără interesele românești: foaia populară »Deșteptarea«. Dl Bour- etc. se năpustește acum cu confiscările asupra »Deșteptării«. Numărul de Duminecă (20 Maiu) al »Deșteptării« are deasupra cuvintele »Edifiția a doua după confiscare«.

Bravo, dle Bour...! Trăească »impăcarea«!

Congresul studentesc. Congresul internațional studentesc se ține anul acesta, cum se știe, la Paris. Primim informațiuni, că la acest congres vor fi binișor reprezentați și studenții români, și anume, nu numai cei din România, ci și cei dela noi. O strînsă legătură există între ei, și un viu schimb de idei decurge, pentru a câștiga cât de mulți membri pe seama grupului român din această asociație internațională studentescă. Organizarea studenților

români de altcum e și de lipsă, fiindcă în vederea acestui al doilea congres, (cel dintăiu știm, că s'a ținut la Turin în 1898) tinerimea maghiară la rîndul ei încă face mari pregătiri și vrea să tipărească și o broșură, în care, de sigur, se va sili a lua în apărare interesele maghiarismului, combătînd cauza națiunii noastre; și va voi să răspundă astfel la enunțațiunea, prin care primul congres internațional al studenților din Turin, a exprimat simpatia sale delegaților români, afirmînd »respectul seu pentru dorințele lor naționale«. E îmbucurător deci, că nici tinerimea noastră nu stă cu mâinile în sin, ci a luat deja cu succes toate măsurile de lipsă pentru a fi reprezentată cât mai bine la viitorul congres. Din sînul junimei universitare dela noi, aflăm, că s'au anunțat deja mai mulți, cari sînt hotărîți să participe la congresul din Paris.

Trei Maiu.

Ziua istorică de 3/15 Maiu dela 1848 a fost sărbătorită în mai multe părți cu frumoase sărbări. Astfel în Brașov s'au intrunit mulți Români în preseara zilei la o masă comună, ținîndu-se toate; asemenea în Hunedoara, unde sărbarea a fost deschisă cu imnul »Deșteaptă-te Române« și au vorbit dl Dr. Dreghici, istorisind întîmplări din 1848, apoi d-nii Rimbaș, Macrea, etc.

Mai frumos a fost sărbătorită această zi în Cluj, de inteligență și de tinerimea română dela universitate. S'a ținut parastas la amîndouă bisericile române din Cluj, și s'a aranjat o sărbare literară, la care dl Ioan Scurtu, student în drept, a rostit o însemnată vorbire comemorativă, ear' seara a fost convînire socială.

În Blaj s'a întîmplat un lucru minunat. În dimineața zilei de 3 Maiu s'au aflat în 4 locuri deosebite patru steaguri tricolor naționale. Eată cum să descrie aceasta în »Tribuna«:

»În Blaj soarele zilei de 3 Maiu și-a aruncat primele raze pe patru mărețe stindarde tricolore, pe cari boarea de dimineață le alinta gingaș în amintirea zilei de 3/15 Maiu 1848.

Un stindard era arborat pe *peatra libertății*, al doilea la *crucea din deal*, al treilea în *virful unui puternic stejar* din marginea pădurei »Mișca«, ear' al patrulea în mijlocul lacului »Chereteu«. Pe cel dela cruce era scris »1848 3/V.« Poporul din Blaj mic și mare, bătrîni și tineri, îndată după vestirea mînunei a plecat ca în evlavioasă procesiune afară la cîmp să admire frumseța stindardelor, să binecuvinte în cugetul seu pe fericitul necunoscut, care în buțul pazei strașnice a celor impenați a isbutit peste noapte să arboreze stindardele și astfel să dea semn, că românimea nu și-a uitat de ziua sfîntă, când lanțurile robiei au fost scuturate de jurămîntul celor 40.000 de pe »Cîmpul libertății«.

Se înțelege, că după datina lor, gendarmii au confiscat frumoasele steaguri.

Întru aducerea aminte a acestei zile din istoria noastră națională toate foile române au scris articoli.

»Unirea« din Blaj își încheie astfel articolul:

»Strălucește deasupra capetelor noastre, sfîntă zi, nemuritor luceafăr; arată-ne greșelele și revarsă în trupurile noastre amorțite căldura juruinței părinților noștri: »Nu voi încerca să asupresc pe nimenea, dar' nici nu voi suferi să ne asuprească nimenea!«

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-meză-zi.

Soartea răsboiului înclină mai mult în partea Englezilor. Statul Orange e în stăpînirea lor și acum vor a pîtrunde în a doua țeară a Burilor, în Transvaal. Zilele trecute a fost eliberat orașul Mafeking, care din toamna trecută era impresurat de Buri, fără a-l pute lua.

După-ce Mafeking-ul a fost eliberat, Roberts nu mai e amenințat din apus. Astfel el a trimis în partea aceasta pe Methuen, care dimpreună cu Hunter înaintează și vor ataca pe Buri dela apus, pe când el va ataca dinspre sud, la rîul Vaal, ear' tot dela sud, din Natal, operează Buller. Astfel Englezii înaintează în Transvaal din trei părți și mișcările lor se fac deodată.

Ne putem deci aștepta la lupte hotărîtoare. Despre pregătirile și starea Bu-

Pe nici una n'ai trîntit.
El din gură-așa grăia:
»Maică, maică, draga mea,
Cin' pe mine m'a pîrît
Nu m'a pîrît să mă creadă
Ci m'a pîrît să mă peardă«.
Veste el că nu-și mai da
La ciobani dela berbeci
La stăvari dela cai,
Și Doamne că mi-și pleca
Cina pe măsă-o lăsa
Și la drum că mi-și pornia,
La oraș la București,
La ale căsi mari domnești,
Domnești și mpărătești.

Dobrigean că-mi ajungea
Unde soartea mi-l ducea
Ș'ajunse la miez de noapte
Când toți dormiau ca de mîrte.
Sumanul și-l desbrăca
Cu cărlige-l acăja
De-o zăbreală de fereastră.
Se făcea și ziua n' casă.

Stefan Vodă se scula
Și tare se spăria,
Slugile că mi-și bătea,
Le bătea, le chinuia,
Căci doar' ziua s'a ivit
Pe el nu l-au pomenit
Și boierii c'au plecat
Pe el singur l-au lăsat.
Și cum el că mi-i lovia
Unul din graiu îmi grăia:
»Domnule, boierule,
Nu mă bate, chinu!,
Că ziua nu s'a făcut,
Nici boieri nu te-a 'ntrecut,
Ci porunca care-ai dat
Eată că s'a întîmplat,
Căci precum ai poruncit
Eată că a și sosit
Dobrigean din Stoenesti
Cu cinci sute de berbeci.
Eară domnul Stefan Vodă
Când acestea auzia
Pe fereastră se uita
Pe Dobrigean mi-l vedea

Limba n' gură-i amorfea,
Friguri de moarte-l prindea,
Poruncă că-mi porunca
Toți boierii-și astringea
La masă că mi-i pune
Șir la șir mi-i rînduia,
Pe Dobrogean mi-l striga
La mijloc că mi-l pune
Să-l judece porunca,
Unii ziceau să mi-l taie
Alții eară să-l înfepe
Nu mai calce iarbă verde.
Dar' coconu Dobrigean
Fața că mi-și întorcea
Din inimă suspina
Ca șoimu din aripioară
Când cască gura să moară.
Apoi din gură-mi grăia:
»Domnilor, boierilor,
Prietenii buni și fraților,
Faceți bine pentru mine
Mai mult pentru Dumnezeu
Ce socotiți că sînt eu.
Să-mi vedeți ibovnica

rilor se știe acum puțin. Știri venite din isvor englez spun, că Burii, în vederea pericolului, ce-i amenință, și-au pierdut capul, și astfel se poate, ca să nu mai facă rezistență mare.

Krüger de fapt s'a adresat la Salisbury cu propoziții de pace, dar Salisbury ca și Roberts, răspunde scurt: *supunere fără nici o condiție!*

Englezii nu se învoiesc nici să schimbe prinșii, de oare-ce 4000 de luptători buri valorează cu mult mai mult dușmanului, decât tot atâția soldați englezi lui Roberts.

Știri mai noue vestesc că Burii încep a păsăsi Pretoria. Ei vor a se aduna în tabără la satul *Machadodorp*, înspre Lydenburg.

Din toată lumea.

Goană contra creștinilor.

»Times« e informat din Peking, că de curând s'a făcut în China o goană mare contra creștinilor. Între Peking și Paktingfu s'au comis mari escese; vre-o 70 de Chinezi creștinați au fost omorâți; unii au fost arși de viu. Guvernul Chinei are o atitudine pasivă față de aceste turburări.

Din Italia.

Camera italiană a fost amnată prin decret regal. Se afirmă că ea va fi disolvată și ordinate noue alegeri, cari, după-cum anunță »Popolo Romano«, se vor efectua în 3 Iunie c.

SCRISORI.

Preot și învățător brav.

Cireșa, Maiu c.

Cireșa este o mică comună română de graniță în Bănat. Ea este așezată pe Valea-Bistrei și biserică este legată cu marea comună de diferite naționalități Ferdinandsberg (Nándorhegy) de care și de altcunum numai un pod o desparte, precum și cu comuna Zevoiu. Deci Români din Nándorhegy-Zevoiu încă din vechime aparțin bisericii și școlii din Cireșa. Prin comanda militară din acest ținut s'a zidit mai înainte în Cireșa o biserică destul de frumoasă și solidă, dar foarte mică, asemenea o școală, dar aceasta mare, solidă și frumoasă și li-s'a dat totodată preoți și învățători destoinici. Astfel fiind această comună sub îngrijirea și patrona-

jul comandai militare, atât moral-cultural, cât și în privința materială era în stare înfloritoare cu deosebire în urma îngrijirii comandanților militari români.

Această bunăstare și rânduială a durat însă numai cât timp am fost sub ocrotirea și îngrijirea comandai militare, care desființându-se noi am fost lăsați de capul nostru.

După ridicarea miliției această comună atunci înfloritoare perzându-și conducătorii ei destoinici și cu tragere de inimă, și ne mai având nici preot și învățător interesați de soarta poporului, din zi în zi s'au depărtat de biserică și școală, le-au părăsit pe acestea și în locul lor au fost îmbrățișate birturile, petrecerile și lenea. Birturile au înflorit, ear' biserică și școală au ajuns în starea cea mai de deplâns.

În o așa stare tristă se afla comuna Cireșa, când înainte de asta cu 3 ani veni la noi tinerul și bravul preot dl Ioan Grozavescu din Bogolîn. Ear' cu un an mai târziu veni învățător Mihail Bobișiu din Supurul-de-sus (Sălagiu), vrednic tovarăș al noului preot, amândoi oameni pătunși de chemarea lor și cu mult interes de soarta neamului românesc.

Preotul Grozavescu îndată ce-și ocupă oficiul seu, prin vorbirile-i înțelepte ne trezește din nepăsare, ne arată biserică și școală în starea lor părăsită, precum și casa parochială, și punându-se însuși în frunte face o colecție de mai multe sute de florini. Și astfel în primul an ne și pune biserică (care așa zicând era mai descoperită) sub acoperiș frumos de tinichea și o îngrădește cu zid de peatră. Tot în același an aduce în ordine locuința parochială, unde mai zidește și edificiile economice de lipsă. Apoi în împreună lucrare cu învățătorul Bobișiu, în cei doi ani următori biserică și școală o reînnoesc și aduc în stare bună.

La stăruința neîntreruptă a bravului preot Grozavescu prin contribuiri benevole au făcut de nou turnul bisericii, în care apoi poporul credincios a cumpărat un al treilea clopot mare. Au înzestrat sfânta biserică pe din lăuntru cu multe lucruri prețioase și pompoase,

donate la vorbele lui însuflețitoare nu numai de poporeni dreptcredincioși ortodoksi, ci și de poporeni și indivizi de naționalitate străină. Așa între altele acuma pe Sfintele Paști earăși ne-am aflat plăcut surprinși în biserică prin o cerime pompoasă și de mare preț, dăruită de marele întreprinzător și posesor domnul Ioan Azzola și stimata-i d-nă soție (Italian), precum și alte mai multe daruri, așa încât azi sfânta biserică ne este fala și mândria noastră a tuturor.

Nu mai puțin a făcut apoi învățătorul Bobișiu, care pe lângă că și-a dat silința a ne lumina, a ne da sfaturi părintești și a ne ști face să prețuim școala și învățătura după adevărata ei valoare, s'a întreprins și rugat la forurile școlastice mai înalte și a făcut ca școala noastră asemenea să fie renovată și înzestrată cu toate mobilele și recuizitele de învățământ de lipsă, în preț de mai multe sute de florini.

Afară de instruirea pruncilor dinșul deși nu e deobligat cu cantoratul, înoă în toamnă a înființat școala de Dumineci și sârbători, în care pe adulții acestei comune gratuit li instruează în cântările bisericesti și alte științe folosite, așa că școala azi este îndesuită de ascultători, pe timpul școlii de copii școlari, ear' în Dumineci și sârbători — de tineret și popor.

De azi-toamnă până acuma a isbutit de a alcătuit și instruat un cor minunat de fete și feciori. Acest cor care zi de zi se perfecționează, cu deosebire prin cântările bisericesti din sârbătorile mărite ale Învierii a stors lauda și admirația chiar și a străinilor, cari au cercetat biserică noastră la Sf. Paști.

Pentru toate acestea vrednici sînt de laudă și toate fetele și feciorii cari compun corul, și cari ascultând de învățătorul nostru nu s'au rușinat de școală și au luat parte la învățatură. Cu deosebire merită laudă Andreiu Popoviciu, ginerele dlui primar Ivan Magoriu, Simon Magoriu, fiul dlui sumariu Avram Magoriu, Flore Schiopu, Vichentie Rad din Nándorhegy, Trandafir Flecea din Zăvoiu, Ion Cherlea și Mon Avramușiu, cari ca oameni căsătoriți luând

N'ați gândi că-i doamna mea:

Ci sol de împărăție

Să vă scoată din domnie.

Cu mărgelile de argint

Ce n'am văzut de când sînt.

Vodă cum auzia

La măsura se punea

Mândră carte că-mi scria

Și poruncă că-mi dădea

Să plece de-a o căuta,

Ca el să-mi-o aducă

Desbrăcată, desmățată

Sau chiar și neîncălțată.

Solii porunca primară

La drum degrabă porniră.

Când la doamnă ajungeau

Desmățată-mi-o aflau.

La meliță melițând

Câlți, fuioare zdrumicând.

Cum cartea că-mi-o cetia

Se zimbea și se rîdea

Cătră soli din graiu grăia:

»Solilor, trimișilor

De mai marii domnilor,

De când voi că ați plecat

Nimica nu ați mîncat,

Haidați dară 'n pivnițel

Să vă dau un păhărel

Vin de-âl bun voi să gustați

Necazul se-l zăuilați.

În podrum că mi-i băga

Cu vin bun mi-i imbia.

Solii mi-se apucară

Vinul bun că mi-l gătără.

Dar' când vinul l-au gătat

Jos pe vatră s'au culcat

Până ea s'a îmbrăcat.

Când ea gata se simți

În podrum se scoborî

Solii că mi-i pomeni:

»Haidați cu Dumnezeu

Pân' la bărbățelul meu.

Când acolo ajungea

Și ziuă că se făcea,

Ear' când Vodă-mi-o vedea

Friguri de moarte-l prindea,

În ea mi-se îndrăgea,

De soție vrea s'o ia

Și poruncă mi-și dădea

Pe Dobrigean să mi-l peardă

El în ochi să nu-l mai vadă,

Dobrigean cum auzia

El din gură-așa grăia:

»Domnilor, boierilor,

Faceți bine pentru mine

Mai mult pentru Dumnezeu

Să mai scriu o cărticea

Pân' la dalba maică-mea,

Să-mi vadă moartea și ea

Mor moarte luminoasă.

O doar' moarte ntunecoasă.

Mândră carte că-mi scria

La maică-sa trimitea.

Cum ea cartea mi-o cetia

Se zimbea și se rîdea

Nimica că nu-mi credea

Și-n cocie se punea,

Cu cocia sfîrîind

Și cu furca-n brâu torcînd

Cătră Vodă alergînd.

parte la școală și cor au dat pildă bună tineretului.

Nu mai puțin sînt vrednici de laudă d-nii primari Ioan Magoriu și Apostol Florei, viceprimarii Atanasie Stiopu și Trandafir Cerpazu, epitropii Marcu Moiescu din Cireșa, Petru Vladulescu din Nándorhegy, Ivante Cerpazu din Zăvoiu, dl sumariu Avram Magoriu și Iordan Boldea, cari toți ca oameni frunțași și cuminți, totdeauna au fost gata a da mână de ajutor bunului nostru preot și învățător întru realizarea planului lor.

Dacă acești buni poporeni și pe venitor vor asculta de preotul și învățătorul nostru, dându-ne prin aceasta tuturor locuitorilor din comună indemn bun la tot ce e frumos și nobil, asemenea înfruntând cu bărbăție pe toți cari sînt contra la lucrurile bune și plăcute lui D-zeu și oamenilor, — atunci fie incredințați, că urmașii noștri și pe ei cu multă recunoștință îi vor aminti, ca pe atari cari împreună au lucrat la luminarea, deșteptarea și înaintarea comunei Cireșa.

Un poporean.

Adunare învățătorească.

Sân-Mărtinul-sărat, 21 Maiu c.

Adunarea de primăvară a Reuniunii învățătorilor gr.-cat din despărțământul M.-Uioara s'a ținut la 6 Maiu st. n. a. c., în localul școlii gr.-cat. din Gheja.

Amăsurat punctului din programă s'a celebrat sf. liturgie, cerînd ajutorul bunului D-zeu, precum s'a îndatinat a face tot Românul, când își începe lucrarea sa. După sf. liturgie, la orele 11 a. m. ne-am adunat toți în școală. Aci președintele desp. dl Teodor Trombițaș, prin o vorbire acomodată, declară adunarea de deschisă. Apoi se constată membrii prezenți. Prezenți au fost d-nii: Teodor Trombițaș, Samson Oniga, Iuliu Pop, Valer Șandru, Ambrosiu Ioraș, Teofil Moldovan și Ioan Crăciun; absenți au fost: Maniac Blăguț, Ieremia Rus, Emanuil Ludușan, Emanuil Ungurean și Gherasim Mărginean.

De aci se vede, că mulți dintre frații colegi nu s'au prea interesat, sau

nu știu îndestul prețui marea însemnătate și folosul adunărilor învățătorești. Zic, că nu se interesează, pentru-că nici unul din cei absenți nu au aflat de bine nici barem a-și motiva lipsa.

Ca oaspeți am putut saluta în mijlocul nostru pe d-nii: George Simu, parochul local cu onorata-i familie, Romul Luca, învățător în Cheța, Ioan Nicoară, inv. pens. și jude com. în Gheja, Harmat Gerő, dirigător de curte în Gheja, Iosif Stoica, curator primar în Grind și mai mulți poporeni din Gheja. Cu durere trebuie să mărturisesc, că dintre on. domni preoți numai unul ne-a onorat cu prezența. Sperăm însă, că de altădată nu vor esita a ne fucuraja luând parte la adunările noastre, pentru-ca împreună să lucrăm pe terenul cultivării a mult încercatului nostru popor, căci noi cu drag îi vedem în mijlocul nostru.

Prelegere practică a ținut Iuliu Pop: »Substantivul și fazele lui«, ear' disertațiune Teofil Moldovan: »Economia rațională«. Amândouă temele au fost cu viu interes ascultate. Amăsurat concludului din adunarea trecută, critica asupra elaboratelor se va face la adunarea viitoare din partea unei comisiuni constătătoare din dl Samson Oniga, Valer Șandru și Ambrosiu Ioraș.

S'a ales apoi o comisiune pentru înscrierea membrilor noi ordinari eventual și ajutători — spriginitori; comisiunea aleasă raportează, că de membru nou ordinar s'a înscris on. domn Georgiu Simu, preot, cu taxa de 4 cor., ear' ca ajutători: Ioan Nicoară cu 2 cor., Harmat Gerő cu 2 cor., Ignat Gherman cu 40 bani, Pantea Vasile cu 40 bani, Molna Ioan cu 20 bani, Andreeșan Ioan cu 20 bani, Pantea Ign. cu 40 bani, toți locuitori în Gheja și Iosif Stoica, curator primar în Grind cu 40 bani, la olaltă 10 cor., căror și pe această cale le exprim în numele desp. cele mai sincere și călduroase mulțumite.

Cassarul desp. raportează, că în decursul anului acestuia a încassat 28 cor., ear' bibliotecarul raportează, că biblioteca s'a înmulțit cu 53 opuri în 79 esempl., cari toate le-a donat prea on. domn Dr. Sebastian Radu, protopopul tractului M.-Uioara, despre care dona-

țiune marinosului dăruitor i-s'a votat mulțumită protocolară.

După aceea s'a dat cetire unui proiect de statute pentru bibliot. desp. din partea unei comisiuni aleasă spre acel scop încă din adunarea trecută. Adunarea primește proiectul cu unele schimbări.

A urmat apoi alegerea oficialilor pe anul viitor. Făcându-se votarea, au fost aleși ca președinte: Teodor Trombițaș, notar: Șamson Oniga, cassar: Valeriu Sandru; ear' ca delegați la adunarea generală: Iuliu Pop și Ambrosiu Ioraș.

Adunarea de toamnă se va ține în Orășia, la 7 Noemvrie a. c. De disertant s'a înștiințat: Samson Oniga, ear' prelegere practică va ține Teodor Trombițaș.

Sfîrșindu-se punctele programului președintele închide adunarea, apoi cu toții ne-am întrunit la masa ospitală a colegului Iuliu Pop, de unde n'a lipsit nici voea bună. Între toaste și conversații vesele timpul a trecut repede silindu-ne a ne despărți earăși, cu dorul de a ne revedea la toamnă în Orășia.

Dee D-zeu, ca atunci nu 7, ci toți cei chemați să iee parte.

Samson Oniga,
notarul desp.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“.

Intrunire agricolă în Deal. (Invitare).

Subscrisul comitet central va ține Joi, la 18/31 Maiu c. (Înălțarea Domnului) în comuna Deal (cercul Sebeșului-săses) o

Intrunire agricolă,

la care se va vorbi despre cultura viiei și în legătură cu aceasta despre mijloacele de folosit contra peronosporiei; despre nutrețurile măiestrite și despre ținerea vitelor. Inceputul după slujba dumnezească.

Ne luăm voe a invita la această intrunire pe toți membrii și spriginitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 10/23 Maiu 1900.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Dem. Comșa, V. Tordășianu,
președinte. secretar.

Coriști români.

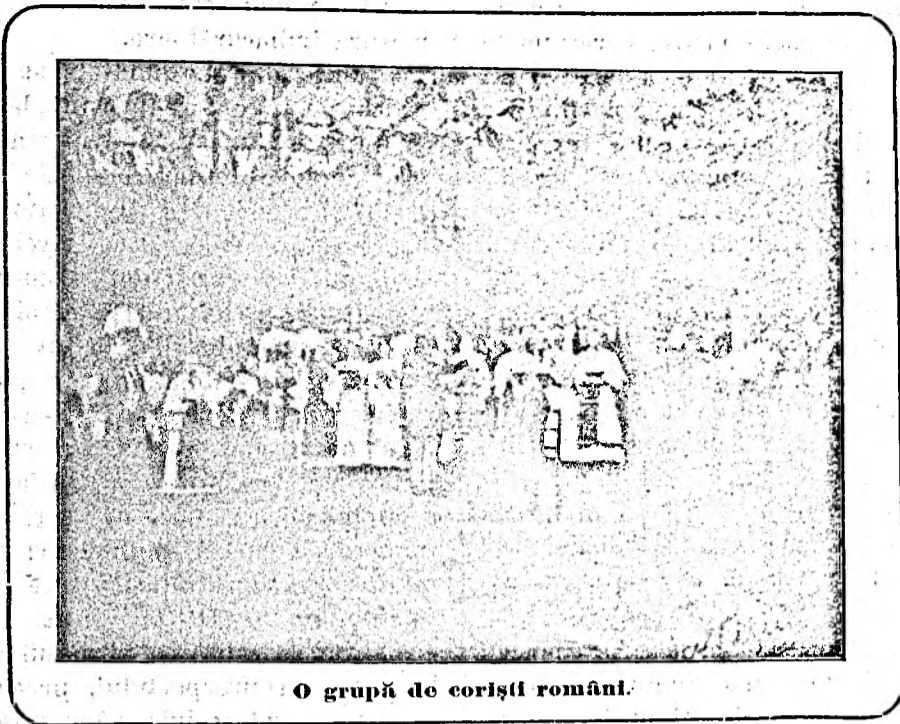
— Vezi ilustrația. —

În nrul de azi dăm portretul unui grup de coriști de-ai noștri. În timpul mai nou în foarte multe părți s'au întemeiat coruri de-ale noastre și însoțiri de cântări, cari pe lângă cântările bisericesti, cultivă și cântările lumești-naționale. Cele mai multe coruri înaintează foarte frumos. La întemeierea de coruri și-au câștigat merite cu deosebire învățătorii noștri și noi sfătuim pe învățătorii, în ale căror comune nu sînt coruri, să întemeieze fără amînare. Corurile sînt podoaba satelor și a sfintei biserici. Dela hărnicia preoților, învățătorilor și a frunțașilor atîrnă ca să avem coruri în toate satele.

Cum la Vodă ajungea
Peste masă se uita
Și din gură mi-și grăia:
»Domnilor, boerilor,
Mai marii hoștilor«
Apoi pe Vodă-l prindea
De grumaz mi-l apuca
Palma sbiciu că mi-și făcea
Peste față mi-l lovia,
Porni sânge încheat
Cu masele mestecat.
Furca apoi că-și scotea
Boierii mi-i măsura
Și din gură mi-și grăia:
»La inimă rău mă doare
Frați pe frați se se omoare,
Au nu sînteți verișori
Verișori și trășiori?
Vodă cum mi-o auzea
La o ladă se ducea
O pravilă că mi cetea
Și ei trași că se afla
Și din graiu îmi cuvînta:
»Frășioare dragul meu,

Să mă ierți cu Dumnezeu
Căci dacă aș fi știut
Nimic eu n'aș fi făcut,
Dară n'am știut de tine
Că ești frate tu cu mine
Ș'apoi de mână-l prindea
Pe frunte mi-l săruta
Pe doamna de subsuoară
Ca pe-o dalbă sorioară.
Ș'apoi masă întindea
Pe toți la ea mi-i punea
Și din gură cuvînta:
»Dragă frate Dobrigene,
Cât oi fi în București
Tu să fii în Stoenesti
Cu cinci sute de berbeci,
Jumătate mpărăție
Ti-o cinstesc eu, frate, fie,
Ca să se pomenească
La boierii ca dumnia-voastră«.
Recița-montană, 1899.

Iosif Velcean.

O grupă de corişti români.

PARTEA ECONOMICĂ.

Îngrijirea vițelor mici.

(Urmare și fine).

Pe lângă hrănirea și grijirea vițelor pomenită în numărul trecut, trebuie, ca să fie mai frumoși, a le da păsat și napi.

Eu încă am probat și totdeauna s'a plătit foarte bine mălaiul dat ca păsat vițelor. Am îndemnat și cu fapta și cu vorba pe alți economi, cari s'au mirat de vițerii mei buni, și li-am spus pentru-ce sunt așa. Unii s'au căit că nu-i pot deda a mânca păsat. Aceea și eu am observat, că la început nu tare se aruncă la el, dar' trebuie știut modrul cum se pot deda să-l mănec.

Păsatul trebuie mare măcinat, grăunțul crepat în 3—4 părți, apoi nu așa în stat natural, ci mai întâiu cu măsură mică, o litră sau două udat cu apă caldă, apoi mestecat cu puțin miez de pâine cu țărițe, de cari a mâncat și până acuma. Așa că dela o săptămână încolo, simțind că e dulce mănecă bucuros. De sine se înțelege, că totdeauna să ținem o anumită măsură, mai întâiu o litră, apoi mai târziu mai mult, după cum e și vițelul de mare.

A da păsatul udat e bine și pentru aceea că nu-l împrăstie, nu merge în pradă și îl mănecă cu poftă.

Cine n'a probat abia va crede că e cu mult mai bine a da vre-un hectolitru de grăunțe ca păsat, la un vițel, decât a vinde acele grăunțe pe bani, mai ales în așa timp, când cucuruzul nu este scump.

Dacă vițelul capătă țărițe și mai târziu păsat, acestea conțin putere multă nutritoare pentru el, și se întărește stomachul de poate mânca mai bine hrana de ierburi.

Precum am pomenit, mai este un mijloc nutritor: *napii*. Napii sunt buni pentru vite, dar' atât vitele mari, cât și vițerii cari mănecă napi, în luna întâia au datina că se subție de ei, le scade foalele, dar' nu și carnea, dar' și acel scăzământ la vițeri nu se poate observa dacă dimineța mănecă păsat, ear' seara

napi. Cumcă napii sunt foarte nutritori, vedem că economii mari pământul cel mai gras îl cuprind cu creșterea napilor.

Fiind vorba de nutrirea cu napi, trebuie bine să grijim cum se mărunțelează aceia, ca vițelul sau vita să nu se înecă cu ei, cum s'a întâmplat la un harnic econom din comuna noastră.

Un econom a tăiat napi la vaci, și din nenorocire o parte lemnoasă și tare care a crescut afară din pământ, o a tăiat cam în patru cornuri. Vaca a mâncat cu mare poftă, și astfel bucata nezdruncinată în gura vacii, a alunecat din gură în gâttelej aerului ce conduce la plămâni, care gâttelej sau țeve răsufătoare la capătul ce vine în gură e mai largă și apoi tot din ce în ce mai strimță. Bucata amintită a alunecat în țevea aceasta, și a nădușit vaca în așa măsură, că ori-cât s'a probat și opintit, bucata de nap înderept nu a mai venit. Oamenii încâtva pricepuți n'au putut să ajute nimic, și în câteva ciasuri vaca sbuciumată și umflată a căzut la pământ inecată, — chiar așa cum se înecă găscă cu grăunțul. Din paguba altuia învață înțeleptul.

În economiile mari ce e drept nu se pot întâmpla astfel de daune, căci acolo este mașină de tăiat napi, cari îi mărunțelează ca econoama curechiul, dar' aceea costă mulți bani, și oamenii săraci nu o pot procura, deci trebuie să grijim la tăiatul napilor, să curățim partea lemnoasă și să-i tăiem cam rotogol.

Pe lângă nutrirea până aci recomandată, de curățenie să nu uităm, și când este vițelul mai ales iarna legat la iesle, când numai ne iartă timpul să-i dăm libertate pe afară să facă o bună preumblare și sărituri lui plăcute.

Economul harnic, care se va nisui astfel a-și crește vițerii, nu va trebui să umble la multe țirguri și a-i pradă cu 25—30 fl., ci îi va vinde, cum am mai zis, cu prețul bun, din care-și poate acoperi multe lipse de-ale casei, toată osteneala și cheltuelile făcute se reîntorc și răsplătesc cu atât mai virtos, că vițelul de un an și de nu are făptură plăcută, îl cumpără măcelarii scump, căci carnea de vițel bun în orașele mai mari o vând scump și taxa pentru tăiere e mică.

În urmă, iubii economi români! Eu aceste sfaturi pentru îngrijirea vițelor, nu le-am cetit nicăiri, ci le-am probat cu mulți vițeri, și pot întări că totdeauna am crescut vițeri de preț bun, de aceea recomand cu căldură ori-cărui plugar român să pună cea mai mare grijă pe creșterea vițelor, căci aceasta este un izvor însemnat de a câștiga avere în economia de vite.

Hidig, la 12 Aprilie 1900.

Nicolau Popu,
înv. român.

Poamele verminoase.

Ca mai toate roadele de câmp și de grădină, așa și unele din poame sunt supuse la mai multe boale. Între acestea pentru mere, pere și prune cea mai însemnată este verminoșarea. Aceasta se produce de niște vermuleți sau larve (omide), cari intră în poame, parte pe când acestea sunt încă în ajun de a se forma, parte pe când sunt deja formate.

Omidele sau moliile numite se prăsesc dela niște fluturi și trec ca toate insectele prin așa numita metamorfoză (schimbare), și adevă: din ouă se fac larve sau omide, din acestea nimfe sau coconi, ear' din acestea după 14 zile ese fluturul în toată forma lui.

Fluturii acestia sunt de o culoare neagră închisă, aripile lor pe partea deasupra au un punct negru mare, ear' pe partea dedesupt au o culoare cam surie. Mărimea lor e de un centimetru, ear' când stau cu aripile întinse orizontal, aceea ajunge până la trei centimetri. Ei zboară mai cu seamă după apusul soarelui, când femeiuștele, cari sunt ceva mai mari decât bărbătușii, își depun ouăle pe frunzele și coaja pomilor, unde clocindu-se de căldura soarelui, es tot atâtea omide, cari trecând de pe frunzele sau coaja pomilor, intră în fructele acestora, pe cari le găuresc și încep a se nutri cu miezul lor și al simburilor din ele.

La început vermuleții sau moliile acestea sunt de tot mici și subțiri, dar' după-ce apucă în poame și se satură bine, cresc și se fac mai mari și mai groși, așa încât nu mai pot eși pe gaura aceea, pe care au intrat în poamă, ci sunt siliți să-și facă alta, pe care apoi își scot și necurătenile, ce le fac acolo. Aceasta se poate vedea de altcum mai la toate poamele verminoase, că au adevă câte două găuri de verme.

Vermele acesta rămâne în poame câte două luni de zile, până-ce adevă e crescut și s'a dezvoltat de ajuns, atunci când îi vine timpul, ca să se schimbe în nimfă, ese din poamă și sau toarce un fel de tort ca păianginul, cu care se acată de o creangă a pomului, sau se ascunde în scoarța acestuia și acolo stă câte 14 zile, până-ce adevă se schimbă în fluture. Unii din fluturii acestia se ivesc deja prin Maiu și Iunie, alții însă prin August și Septemvrie. Cei dintăiu pun ouă de vară, ear' cei de al doilea de iarnă, cari adevă iernează cu poamele prin pivnițe, sau pe frunzele și în scoarța pomilor și numai în primăvara următoare se desvoaltă din ouă, de se fac larve sau vermi.

Cel mai bun mijloc de stîrpire în contra acestor vermi este acela, de a nu băga toamna nici-odată poame verminoase în pivniță, ci mai bine este de a le scutura din pomi și a le da la porci, de a culege peste iarnă și primăvară toate frunzele de pe pomi, câte le vedem rămase aninate pe crengile acelora și de a unge bine cu var și gaz de cu toamnă scoarța pomilor. În modul acesta și dacă nu ne succede de a-i stîrpi cu totul, totuși se prăpădesc partea cea mai mare din ei.

În timpul din urmă pomologii mai mari, cu ajutorul unei pompe, au început a stropi pomii din grădină, după ce le-au căzut floarea, cu un fel de otravă de aramă (cuprum arsenicorum), din care se pune în 100 litre de apă curată câte 50—60 de grame și cu această amestecătură se stropesc apoi pomii, întocmai precum se stropesc și vițele de viie atacate de peronosporă.

Dar' fiindcă otrava de aramă e foarte primejdioasă, din care cauză nici nu se poate procura fără adevărată dela primăria comunală, așa nu trebuie suferit pe nimenea, ca să se atingă cumva de ea, sau de poamele stropite de curînd, ba nici iarba să nu se folosească pînă-ce nu au spălat-o bine ploile. În modul acesta se pot scuti poamele de vermi, de oare-ce aceia se apucă se roadă la coaja lor, se otrăvesc și astfel cad morți la pămînt.

I. G.

Banca „Chiorana”.

— Apel la frați. —

Românii din vechiul și istoricul Chior, pînă-trunși de spiritul timpului și fiind convinși că numai așa se pot feri pe terenul economic, dacă concentrându-și toate puterile în o societate pe acțiuni, se vor ajutama împrumutat, precum au făcut și frații lor din alte părți, — au decis să înființeze un institut de credit și economii sub numele „Chiorana”, cu un capital de 100.000 coroane.

Întru realizarea acestui scop sîntem spriginiți de unii dintre cei mai distinși fruntași din învecinatul Sălagiu, cari subscriind prospectele ca fondatori au promis tot ajutorul posibil atât moral cât și material.

Fata cuminte.

Poveste de Petru Ghejiu, lucr. la calea ferată.

A fost odată un om bătrîn, bătrîn, care pe lângă că era bătrîn, era și sărac, săracul de el, de nu se putea mai sărac de așa. Dar' vezi bine că totuși e mai bine să fii sărac, decât să nu ai nimic, și așa bietul om, pe lângă sărăcia lui avea o vacuță, un bordeiu micuț și în bordeiu avea o fetișoară ca de vre-o 15—16 ani, nu mai bătrînă, dar' cu ea 'ți-ar fi fost fală să fii într'o casă împărătească, nu într'un bordeiu. Fata omului adevărat era foarte cuminte, dar' nu prea știau mulți despre dînsa, fiindcă erau oameni săraci, și omul sărac nu are vază, măcar să fie el cât de cuminte.

Era într'o seară de toamnă, și începuse să ningă. Bătrînul acoperi vacuța lui cu un țol, o legă la „sciomp” dinaintea bordeiului și se culcară, el și fata lui în bordeiu, lăsând vacuța afară, căci grajd pentru ea nu avea.

Acești vrednici bărbați sînt domnul *Georgiu Pop de Băsești*, cunoscutul fruntaș al națiunii noastre, care cam de patru decenii a ostentat și a jertfit mult pentru înaintarea economică și culturală a poporului român în genere, dar' mai ales pentru a Românilor din Sălagiu. Domnul *Andrei Cosma*, director executiv al băncii „Sylvania”, sub a cărui conducere înțeleaptă și conștientioasă numita bancă a ajuns la o înflorire îmbucurătoare. Domnul *Dimitriu Suciu*, directorul băncii „Sălagiana” sub a cărui conducere tinăra bancă a luat un avînt mult promițător, precum și alți bărbați fruntași români din sînul clerului și al mirenilor subscriși în prospect și participanți la consfăturile noastre de pînă acum ținute pentru acest scop.

Terenul pentru proiectata bancă, „Chiorana” este foarte avantajios, pentru-că populațiunea din ținutul Chiorului și jur este în preponderanță românească și așa peste 100.000 Români se pot folosi de favorul proiectatei bănci.

Afară de aceste Șomeuta-mare, care este menită să fie sediul „Chiorenei”, are o inteligență frumoasă, și este acea combinațiune că să fie ales de director executiv la înființarea băncii domnul *Nicolau Nilvan*, avocat în Șomeuta-mare, care ca om de specialitate în afaceri de bancă ne dă toată garanța atât morală cât și materială, că înființarea băncii va fi condusă cu dexteritate recerută atât în folosul acționarilor, cât și al poporului avisat de a se folosi de această bancă.

Lipsa unui astfel de institut în părțile aceste este de mult simțită, pentru-că poporul român din ținutul Chiorului și jur astăzi este necesitat a recurge pentru a dobîndi creditele trebuincioase în economia lor la bănci străine, de unde pentru depărtarea locului contractările împrumuturilor se fac cu multe spese și pierdere de timp, ba în unele locuri oamenii noștri sînt chiar și șicanați.

Că nu s'a înființat mai de mult o astfel de bancă în Șomeuta-mare, nu atât lipsei de energie se poate atribui,

ci mai ales lipsei de solidaritate, care har Domnului acum se manifestă într'o măsură îmbucurătoare.

Inițiatorii și fondatorii subscriși în prospecte, în conferența ținută la 16 Aprilie 1900 în Șomeuta-mare, pentru de a propaga ideea înființării unui institut de credit și economii în Șomeuta-mare și pentru promovarea realizării acestui scop, au ales un comitet executiv.

Din încredințarea acestui comitet executiv, noi subscriși cu tot respectul rugăm pe toți Românii cari poartă la inimă prosperarea și înaintarea poporului pe terenul economic și cultural, să binevoiască a ne ajutama la atingerea scopului nostru, subscriind acțiuni cât de numeroase, cu atât mai virtuos, că *ar fi de dorit ca capitalul social să se ridice la suma de 200.000 coroane.*

Coalele subscribe și banii colectați în înțelesul prospectului, precum este scris pe dosul aceluia, sînt a se trimite de-adreptul institutului de credit și economii „Sylvania” în Șimlău-Silvaniei (Szilágyi-Somlyó).

Putem asigura pe toți acei prea stimați frați, cari vor subscrie acțiuni la „Chiorana”, că în mâni bune și sigure își vor depune o parte din capitalele lor și totodată vor promova și o cauză salutară deamă de îmbrătoșat din partea fiecărui Român bine simțitor.

Șomeuta-mare, la 10 Maiu 1900.

Ioan Sêrb,   *Victor Nilvan,*
președinte.   notar.

Însușirile și scăderile laptelui.

Laptele e compus din apă, zahăr, caș (cașeină), urdă (albumină) și sare. La vacile cele albe, apa cuprinde partea cea mai mare din lapte, cam 85%, cașul 6%, urda 4%, zahărul 4% și sarea 1%. La bivolițe și la oi, laptele e mai gras și apa cuprinde numai 80%, iar' celelalte părți sînt grăsime și zahăr.

Dacă se lasă laptele câteva ore la răcoare, grăsimea se adună deasupra lui sub formă de smântână, din care apoi se poate scoate adevărată grăsime — untul. Cu cât sînt mai largi la gură vasele, în cari stă laptele, și cu cât e mai răcoros locul, unde se conservează, cu atât se adună smântână mai multă.

— Afară din curtea mea, prăpădit ce ești, cum îndrăznești să vii cu așa vorbe la mine, căci când te iau, cât colo te arunc.

Bătrînul vîzînd că are a face cu un om fără Dumnezeu, eși afară, se duse și chemă mai niște oameni și le arătă toată întîmplarea cum fu, și se duse și făcî arătare la judecătoria din sat. Dar' tot așa atunci ca și acum — banul era cheia tuturor nedreptăților, bogatul a fost ajuns acolo înaintea bătrînului cu vaca, și vezi bine că — unsese osia ca să nu cărțâie roata; — deci judecătorul zise bătrînului:

— Eu nu pot crede ca omul acesta să fi furat vaca ta, bătrînule, de oare-ce el e om cu avere și de omenie; nu vî pot judeca, ci mergi la judecătoria mai înaltă. — Plecă bătrînul, când colo ca și la cea dintăiu îi merse, căci punga bogatului mergea înainte și așa umblă bietul bătrîn multe zile cu straița în spate și cu băta în mână, dară fără nici

Dimineața se scoală bătrînul și ese afară să vadă de vacă. Când colo vaca ca 'n palmă, dar' fiindcă ninsese noaptea, și se cunoșteau urmele prin neauă, se luă bătrînul pe urma vacii și merse pînă în mijlocul satului. Când colo unde nu-i fu mirarea vîzînd că urmele duceau în curtea unui bogătoiu. Se băgă bătrînul în curte, unde îl întîmpină stăpînul curții cu asprime, zicînd:

— Noa! dar' cei mă? Pînă a nu mă scula vii să cerșești? — crezînd că bătrînul voește ceva milă. Bătrînul zise cam cu sfială:

— Ba să trăești gazdo! Am venit să-mi dai vaca pe care 'mi-a luat-o cineva dela bordeiul meu și a adus-o pînă în curtea ta, precum poți să te și încredințezi, că eată încă și acum se vîd urmele prin neauă, adevărat dela bordeiul meu pînă aici.

Atîta îi trebui celui bogat, sări în sus ca mușcat de șerpă și zise:

Dacă însă după muls se bagă chiag în lapte, atunci el se adună de se face caș, ear' din acesta, după-ce se dospește, se face brânză.

Brânza, de pe care nu se ia smântâna din lapte, se face mai grasă și mai bună, ear' dacă se smântânește laptele înainte de a se băga chiagul în el, brânza rămâne mai săracă și mai sfărâcioasă.

Grăsimea laptelui se poate vedea mai bine la muls, când se ridică sub formă de spumă și se lipește pe pereții vasului în care se mulge. Aceea este ca niște globulețe mici, cari câte unul nici nu se poate vedea cu ochii liberi, până nu se adună mai multe la olaltă.

Precum sângele, numai în plămâni, dacă vine în atingere cu aerul, își capătă culoarea roșie, așa și laptele în ugerul animalelor fătate, își capătă culoarea albă, ce o vedem, când îl mulgem.

Ugerul vacilor e compus din două camere: cea dinainte și cea dinapoi, având fiecare câte două țife. În lăuntru ugerul are o țesătură ca și plămânile, formată din mai multe beșicuțe și găurele, ca și fagurul albinelor, bună-oară care pregătește laptele. Cu cât ugerul e mai mare, și cu cât țesăturile aceluia sunt mai bine dezvoltate, cu atât se poate pregăti laptele mai bine. De aci ne putem explica apoi și cauza pentru-ce vacile cu ugerul mare dau lapte mai mult și mai bun, decât cele cu ugerul mic.

Laptele care se mulge îndată după fătare, se numește corastă (colostră) și are culoare cam galbină, gust sărat, ear' dacă se ferbe, se adună la olaltă. Laptele acesta e de mare însemnătate pentru vițel, de oare-ce prin acela li-se curăță rînza și mașele de materiile rășinoase, ce se adună în ele încă înainte de fătare. La facerea cașului sau pentru alegerea smântânei, corasta nu numai că nu e bună, dar' e chiar stricăcioasă.

Cu cât vacile sunt mai de curând fătate, cu atât au laptele mai subțire, și din contră, cu cât acelea sunt mai de mult fătate, cu atât au laptele mai gros. Grosimea laptelui mai atâră și dela soiul, modul de nutriție și vârsta vacilor. Vacile tinere dau un lapte mai

subțire decât cele bătrâne; tot așa și cele nutrite cu iarbă.

Vacile cele mai bune de lapte au cam următoarele semne deosebite: cap mic, coarne lucii, mici și ascuțite, spinare dreaptă, șolduri depărtate unul de altul, uger mare și așezat mai mult înainte spre pantece, decât îndărăt spre picioare, părul luciu, pielea moale, ear' părul de pe partea dinapoi a ugerului să stee răspăr.

O vacă bună de lapte, dacă nu se gonește și în anul următor, dă lapte dela 8—10 luni. Două luni înainte de fătare, trebuie lăsate vacile să stârpească. Dacă nu se gonește vaca până e fătată, atunci se mulge și mânzată. Vacile mânzate dau lapte mai puțin, dar' mai gros și mai nutritor.

Vacile cari umblă peste vară la pășune, dau un lapte mai bun decât cele nutrite în grajd. Peste iarnă însă vacile adăpostite în grajduri bune și călduroase dau un lapte mai bun și mai mult, ca fiind ținute afară în frig. Vacile fătate, dar' prinse și la jug, când se ostenesc nu au lapte așa bun și sănătos pentru mâncare.

Laptele muls dela vaci înădușite, sau băgat în vase nespălate sau neopărite bine, se serbezește și înăcrește în timpul cel mai scurt. Pe timpul căldurilor mari laptele dulce nici nu se poate ține timp îndelungat, decât la o răcoare mare sau ferbându-se.

Afară de laptele sarbăd și înăcrit, se mai află și laptele așa numit mucos (filandros), care se mulge mai cu seamă dela vacile bolnave de răceli, sau mușcate de șerpi veninoși, ori de nevăstuice. Acest lapte nu este de loc bun de mâncare, de oare-ce smântâna lui a apucat să treacă în putrezire și astfel poate altoi și în trupul omului acea boală de putrezire și înveninare.

Lapte roșu însă se mulge câteodată dela vacile fătate. Babele zic atunci, că le-au stricat strigoile, cari iau grăsimea laptelui. S'a adevărit însă prin mai multe încercări, că laptele se poate înroși: prin ruperea unor țesături (celule) din uger, când câte-odată se trage prea tare de țife la muls, sau păsând vacile frunze de arine și de stejar, ori laptele cânelui, precum și o

altă buruiană de prin locurile moroști-noase, numită garaucă. Toate acestea pot să producă înroșirea laptelui.

Laptele albastru încă se poate zice că nu e tocmai sănătos. Albăstrimea laptelui se arată mai cu seamă la vacile tinere și de curând fătate, cari încă nu s'a curățit deplin de corastă. Albăstrimea laptelui mai provine și dela nutrierea vacilor cu iarbă pe timpuri umede și ploioase, precum și dela răcoarea repede a apei și a aerului.

Ioan Georgescu.

SFATURI.

Șese porunci pentru pomărit.

1. Alege și cultivă totdeauna dintre soiurile cele mai roditoare de pomi.
2. Udă pomii bine pe timp de secetă.
3. Grijește ca pomii să aibă lumina de lipsă, căci la din contră nu rodesc.
4. Gunoeste pomii în toată toamna, căci de nu fac numai foi, ba une-ori și flori, dar' poamele cad mai toate înainte de coacere.
5. Curăță și nimicește ouăle de omide de prin pomi, căci înzădar sunt florile și fructele, dacă le mănâncă omidele.
6. Aprinde paie și gunoie în grădină, dacă s'ar întâmpla să cadă brumă pe timpul înfloritului pomilor. Fumul împedecă căderea aceleia și astfel pomii pot să rămână încărcăți de poame.

Influența gunoaielor comerciale.

Pe când gunoaiile provenite dela animale, numite și naturale (absolute), se amestecă mai întâiu cu pământul, ca plantele de cultură să le poată folosi, pe atunci gunoaiile cumpărate din comerț se împrăstie pe suprafața sămănăturilor. Cele dintăiu au o înriurintă egală asupra tuturor organelor plantelor, pe când cele comerciale înriuresc mai mult asupra dezvoltării trunchiului. Astfel salitra de Chili grăbește foarte tare creșterea foilor și a paiului, spura lui Tomas (sgura de fer) grăbește tare dezvoltarea celulozei (lemnului), ear' gunoaiile de paseri și pești (guano) dau mai cu seamă grăsimea de lipsă pentru plante.

un folos. Deci se gândi el odată — căci vedea el săracul că dreptatea a murit — și el fără bani nu poate să dobândească judecată — numai așa ca să meargă până la împăratul, căci barem acela nu va judeca după pungă, ci după dreptate. Auzise el că împăratul este om drept și bun.

Fiind pe acele vremuri împărații mai milostivi și mai buni, nu se țineau făloși să nu vorbească cu cei-ce se duceau la ei cu vre-o plângere, ci după puțință făceau dreptate celui-ce i-se cuvenia. Așa fiindcă satul bătrânului nu era departe de orașul unde era împăratul, bătrânul se duse acolo, unde și fu primit și ascultat de împăratul, — care fiind tânăr ca de vre-o 18—19 ani, după ce-i spuse bătrânului că el atunci îi face dreptate când vor fi amândoi de față, adecă să fie și cel bogat, îi zise: Când vei veni cu celalalt la mine, eu vă voi întreba ceva.

Deci se duse bătrânul acasă și după câteva zile fură chemați înaintea împăratului, carele, cum zisei, era copilandru tânăr și el vrând să facă glumă cu cei doi, le zise:

Acela va căpăta dreptate — care îmi va ști spune până în 8 zile că: *ce-i mai gras, ce-i mai iute și ce-i mai dulce?* El văzî că dreptatea era pe partea bătrânului, dar' voi să-și facă mai câtă plăcere cu întrebarea.

Eșind bogatul dela împăratul își gândi: Las' că tot eu am să capăt dreptate și atunci vai de pielea ta bătrânule, căci ce va să fie mai gras de cum am eu un porc legat în curele, și ce va să fie mai iute ca iepurele, și ce va să fie mai dulce decât mierea din stup, de care eu am în podrum o oală. Așa voiu spune împăratului și am să înving, — și cu gândul acesta mergea vesel cătră casă, ear' bietul bătrân plecă plângând, văzînd că nici împăratul nu-i face dreptate. — De unde știu eu să-și spun ce m'a întrebat,

se gândia bătrânul, ved eu că tot hoțul va ave drept.

Mergînd el necăjit așa ajunse acasă și văzîndu-l fata trist îl întrebă:

— Ce-i taică, ce ați isprăvit? eară el spuse fetei ce i-ou întrebat împăratul. Atunci fata zise:

— Taică nu fi supărat, las' că-ți spun eu acele întrebări. Să te duci la împăratul și să-și spui că: pământul e mai gras și soarele e mai iute și laptele mamei e mai dulce.

Trecînd acele opt zile se infățoșară pîrătorii înaintea împăratului. Cum îi văzî împăratul întrebă mai întâiu pe cel bogat, ce-i mai gras? Acesta răspunse:

— Eu gîndesc că porcul meu e mai gras, căci e legat cu curele să nu plesnească de gras. — Ce-i mai iute? — Iepurele, fu răspunsul. — Dar' ce-i mai dulce! — Mai dulce este mierea de stup, înălțate împărate.

— Minți, mișelule! vezi că n'ai ghicit nici una din întrebările mele, se vede

Gunoii de paseri.

Gunoii de paseri a fost cunoscut și întrebuințat din timpurile cele mai vechi. Cu deosebire în Italia și Franța se întrebuința atât în trecut, cât și astăzi într-o măsură foarte însemnată la gunoarea legumelor, la cânepă și în, în vii, la cultura pepenilor, crastaveților și bostanilor. În timpul din urmă s'au făcut încercări cu același la cultura plantelor de nutreț și acestea au reușit peste așteptare. Se recere numai ca gunoii de paseri să fie scutit de umezeală și ploaie înainte de a se întrebuința. Întrebuințarea gunoiiului de paseri se face sau în stare naturală, cum se ridică de sub acelea împrăștiindu-se cât mai subțire, pe pământurile supuse cultivei, înainte de a se cultiva, sau disolvându-se în apă curgătoare și udându-se cu aceasta apoi plantele cultivate.

Ceapa ca mijloc de a pute dormi.

Mustul cepei are o influență asupra nervilor, tocmai ca și opiul, cu care medicii s'au obișnuit a adormi pe om. Pentru oamenii cari n'au noaptea somn se recomandă să mănânce seara înainte de culcare ceapă, mai ales în stare crudă, ca mărul. Ceapa aceasta are putere asupra nervilor de a-i liniști și prin aceasta asigură creșterii odihna de lipsă.

Știri economice.

Casse rurale de credit sistem Raiffeisen în România. În județul Gorj (România) mulțumită insistenței învățătorului *Lazăr Arjocianu* din Bălănești, în scurtă vreme s'au înființat peste 20 bănci rurale sistem Raiffeisen, ce dispun de un capital de aproape 100.000 lei. Dl Arjocianu în lucrările sale pentru introducerea acestor fel de bănci în România și a îmbunătățirilor de tot soiul cu privire la cultura vitelor etc. s'a folosit de sfaturile dlui *Pantaleon Lucuța*, cap. ces. și r. în pens. și membru în comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului«.

că tu ești hoțul. Tu ai să dai bătrânului pentru vaca care i-ai furat, două vaci și vei fi pedepsit și cu 1 an închisoare.

După-ce plecă bogatul, împăratul, întreabă pe bătrânul apoi: Cum zici bătrânule, ce i mai gras?

— Apoi să trăească înălțatul împărat eu gândesc că pământul e mai gras căci pe el se îngrașă toate, — răspunse bătrânul. — Bravo! ai drept. Dar' ce va fi mai iute? — Apoi eu gândesc că soarele e mai iute că el ocolește toată lumea într'o zi! — Bine bătrânule. Dar' ce e mai dulce? — Apoi, înălțate împărate, mai dulce e laptele care-l sughe copilul dela mamă-sa, căci fără de laptele mamei copilului nu-i e bine măcar de i-ai da toate bunătățile din lume. — Bine, — zise împăratul, — acum ai văzut că i-am făcut dreptate cu vaca, dar' să-mi spui cine i-a spus ție cele-ce-mi răspunseși, căci eu nu cred că tu singur să fii știut.

În comitatul Albei-inferioare gerul celor trei sfinți ungurești din zilele trecute încă a făcut mari pagube în vii, pometuri și sēmănături. Mai simțitoare sânt pagubele în: Mirislău, Făreul-unguresc, Făgetul-unguresc, Lopa-dea-ung., Cisteul-unguresc, Apahida, Ciuciul-de-Murș (în Ciuciul gerul a fost așa de mare, încât toate plantațiunile au degerat), Promontoriu (Șard Ighiu, Cricău) și pe valea Ampoiului; în general cercurile Aiud, Ighiu și Uioara au avut să sufere mai mult.

Pentru brânzarii noștri. În comuna *Bălănești*, județul *Gorj* (România), s'a înființat sub conducerea învățătorului de acolo, o fermă cu o fabrică de brânzeturi. Un om priceput în fabricațiunea brânzeturilor află la amintita fermă imediată aplicațiune pe lângă remunerațiune convenabilă. Dela brânzar se recere să fie om cinstit și cu cunoștințe îndestulitoare în meseria fabricării brânzei. Rugăm pe această cale pe cărturarii noștri să binevoiască a atrage atențiunea celor competenți asupra acestui bun prilej și aflând un asemenea brânzar a ne vesti și pe noi, ca să putem întervenii în cauză.

Sibiu, 5/18 Maiu n. 1900.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului«.

Dem. Comșa, V. **Tordășianu,**
președinte. secretar.

Numărarea poporului țerei noastre, care era să se facă în est-an, — dar' nefiind deajuns pregătit lucrul s'a amînat — se va face acum negreșit în Ianuarie a anului viitor între zilele 1 până la 10.

Marea moșie a lui Velicska dela Bobalna, pe care o cumpărase Adolf Hirsch, — a ajuns acum în mâni românești. Doamna Ana Adamovici din Abrud a cumpărat-o zilele astea dela dl Hirsch, cu 160.000 fl.

— Să trăiți cu sănătate, înălțate împărate, eu am o fată și aceea m'a învățat.

— De câți ani e fata ta, bătrânule?

— De 15—16 ani.

Atunci se duse împăratul și aduse 3 împărțituri de fuior și dându-le bătrânului zise: Fiindcă fata ta e așa de cuminte dându-i fuiorul să-i spui că până în 8 zile să facă de aici pânză, eară din pânză cămeși și ismene pentru un batalion de cătane.

Luă bătrânul fuiorul și plecă cătră casă necăjit. Ajungând acasă bogatul i-a fost dus vacile pe care le află legate lângă bordeiu; să vrea bucura el, săracul văzând în loc de o vacă două dar' nu-i venia a bucurie, știind cu ce l-a însărcinat împăratul, și așa se băgă în bordei trist și îngândurat.

(Va urma).

Petroleul român (din România) dovedit ca a avea foarte bun, e tot mai căutat pe marile piețe ale statelor în Europa. Foile de specialitate din Austria, Germania, Franța și Anglia, îl scot mult la iveală și-l laudă. El și trece tare. Anul trecut s'a trimis din țeară în afară cu 25%, mai mult ca anul celalalt. Societăți mari străine se întrec a cumpăra terenuri (locuri) cu isvoare de petrol în România și a le lucra.

Lucrători străini în România.

După o statistică a ministerului de interne al României se constată că în cursul anului 1899 au intrat în țeară 51.000 muncitori străini. În anul acesta până la 1 Aprilie au intrat în timp de trei luni 19.000 străini. Acești lucrători în majoritate sânt Unguri, Săcui și Bulgari, ear' o mică parte Italieni și Greci.

Conferența economilor din Ardeal.

Reuniunea economică ardelenescă cu sediul în Cluj, invită economii din Ardeal la o consfătuire pe ziua de 5 Iunie, în orașul săcuesc Sepși-St-Georgiu. Se va vorbi și lua înțelegere despre reforma dărilor, despre chipul cum trebuie ajutați locuitorii din Săcuime, despre soiul de vite din Ardeal și despre lăptărit. Văzând ce grije poartă alte neamuri pentru interesele lor economice, ar fi vremea să ne îngrijim și noi mai mult de treburile noastre economice.

Satul „Carmen-Sylva“. Satele românești înființate de prefectul Nenițescu la delta Dunărei în Dobrogea, înaintează frumos. În »Carmen-Sylva, despre a cărui înființare raportaserăm la timpul seu, s'au așezat zilele trecute 800 persoane, cari au și început deja arăturile și sēmănăturile. În toate satele acestea pe lângă agricultură se va încerca a se introduce și cultura bumbacului.

Pârjolul gerului din zilele trecute a făcut mari pagube și în hotarul dela *Agârbicium* (Turda). Duminecă noaptea au fost opărite și bătute de brumă toate sēmănăturile de primăvară: cucuruz, fasole, răsaduri etc. Paguba e foarte mare.

Dela »Reun. sodalilor români din Sibiului«. Atragem luarea aminte a sodalilor și meseriașilor noștri asupra celor 3 ajutoare à 400 cor. pentru industriașii tineri și a celor 4 de câte 300 coroane pentru sodalii de pe teritoriul comitatului nostru, cari nu dispun de mijloace, dar' ar dori să cerceteze esoposiția din a. c., ce se ține în Paris, unde pot face studii spre a se perfecționa în ramul industriei (meseriei) lor. Ajutoarele le împarte ministrul de comerț. Cererile adresate ministrului de comerț și provăzute cu timbru de 50 cr. sânt a se trimite la *camera comercială din Brașov* cel mult până la 30 Maiu n. În cerere să se arete: numele, locuința, starea materială, ocupațiunea și cualificația, eventualele studii și cunoștința de limbă. Atestatul de moralitate este neapărat.

CRONICĂ.

Nou referent școlar. Luni s'a ținut la consistorul arhidieceșan ședință plenară, la care pe lângă asesorii din gremiu au participat asesorii esteri Galacteon Șagău, protopresbiter în Regin, Vasile Voina, protopresbiter onorar și paroch în Brașov și Arseniu Vlaicu, director al școlii comerciale din Brașov, ear' ceialalți 'și-au scusat absența. După jurământul făcut de asesorii noi Parteniu Cosma și Arseniu Vlaicu, s'a proces la alegerea referenților, fiind reales în senatul episcopesc protopresbiterul *Nicolae Ivan*, ear' postul de referent în senatul școlar rămânând neîntregit, *partea cea mai mare a reteradei s'a concretizat profesorului seminarial Dr. Daniil P. Barcianu*, rămânând restul asesoriei Mateiu Voilean și Nicolae Ivan. Cassar a fost reales căpitanul pensionat Pantaleon Lucaș. În fine s'au luat măsuri pentru executarea concluserilor sinodale, între cari concludul referitor la promovarea vicarului la treapta arhierescă, la zidirea catedralei, la dotația protopresbiterilor, arondarea tractelor etc. și s'a aprobat alegerea membrilor în Eforia școlii din Brașov.

După ședința asesoriei au fost găzduiți la masa ospitală a Înaltpreasfinției Sale Metropolitului.

Fapte creștinești. Văduva *Maria Ciobotă* a donat bisericii gr.-or. din Toplița-română un agru în preț de 600 coroane. — *Boér Béla*, fostul primar al Abrudului a donat bisericii gr.-or. de acolo jumătate din mina de aur 'Tărănești', pentru-ca din venitele ei să se îmbunătățească dotația parochului.

† **Petru C. Cioran.** Corpul învățătoresc dela școala română gr.-or. din Rășinari, cu inimă întristată de durere aduce la cunoștința tuturor amicilor, colegilor și cunoșcuților, că fostul seu membru *Petru C. Cioran*, după suferințe îndelungate s'a mutat la cele eterne în 4 Maiu v. 1900, în etate de 28 ani, după un serviciu de 5 ani la școala elementară din Brad și al doilea an la școala din Rășinari. Rămășițele pământești ale neuitatului coleg se vor depune spre odihnă vecinică Sâmbătă, în 6/19 Maiu a. c. la 1 oră p. m. în cimiterul din loc. Fie-i țărina ușoară și amintirea în veci neuitată! — *Rășinari*, în 4 Maiu 1900. *Corpul învățătoresc*, dela școala română gr.-or. din Rășinari.

Statua Mântuitorului pe Vezuv. Un comitet compus din cetățeni neapolitani a hotărât să pună pe Vezuv, deasupra unui crater, numit conul Calderoni, o statuă a Mântuitorului. Papa, care se interesează mult de acest plan, a compus pentru statuă inscripția următoare: *Jesu Christo, Deo Restitutae per ipsum salutis. Anno MCM. Leo P. P. XIII.*

Procesiune religioasă în București. Duminecă s'a făcut în București o mare procesiune religioasă, în semn de mulțumită lui Dumnezeu pentru anul bun ce se anunță pentru sămănături. Dimineața s'a servit Doxologia mare la biserica metropoliei, după care procesiunea s'a îndreptat spre șosea. În frunte mergea o trupă de gendarmi, apoi elevii și elevele tuturor școlii din capitală, civile, militare și teologice; urma un cordon de sergenți de oraș, apoi preoții cu sfințele icoane, Metropolitul-Primat încunjurat de arhierie, dignitarii civili și militari și o mare mulțime de public. Procesiunea trecând prin calea Rahovei, strada Carol și calea Vic-

toriei, a mers până la șoseaua Kisselef; pe cale corurile bisericesti cântau imnuri religioase. Când a trecut pe la palatul regal, Regele împreună cu clironomul și cu prințul Carol a plecat cu trăsura la șoseaua Kisselef, unde în mijlocul mulțimei, stând în picioare și cu capetele descoperite, toți trei așteptau sosirea procesiunii. În chioscul din rondul I. Metropolitul a celebrat serviciul divin, după care publicul s'a respirat.

Deprinderile de arme ale învățătorilor. Ministrul de culte și instrucțiune publică, în acord cu ministrul de honvezi, a trimis inspectoratelor școlare un rescript prin care face cunoscut, că învățătorii cu rang de oficer sau cadet în rezervă pot să-și facă deprinderile de arme și în timpul vacanțelor. Această însă trebuie s'o înștiințeze ministrului de honvezi pe calea autorităților lor școlare.

Convocări. Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din desp. Pogăceleii în înțelesul §-ului 21 din statute își va ține adunarea generală de primăvară la 30 Maiu st. n. a. c. în Săcalul-de-Câmpie, la care on. preoți, ca directori ai școlii, d-nii învățători aparținători acestui desp., precum și on. public interesat de cauza învățământului sunt invitați cu toată onoarea.

Programa: 1. Ascultarea serviciului divin la 8 $\frac{1}{2}$ ore. — 2. Deschiderea adunării prin președinte. — 3. Constatarea membrilor prezenți. — 4. Ascultarea prelegerii practice din partea dlui Ioan Laurențiu, învățător local. — 5. Critică liberă asupra prelegerii practice din partea membrilor învățători. — 6. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. — 7. Suscepterea de membri fondatori, ordinari și ajutători și încassarea taxelor restante dela membrii ordinari. — 8. Alegerea oficialilor pe anul 1900—1901. — 9. Designarea persoanei disertante, precum și a celei ce are să țină prelegere practică la adunarea viitoare. — 10. Defigerea locului pentru ținerea adunării de toamnă. — 11. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal. — 12. Eventuale propuneri. — 13. Închiderea adunării. Băla, în 10 Maiu 1900. *Mihail Demian*, președinte.

— Reuniunea inv. rom. gr.-or. din despărțământul protopopesc Hălmașiu își va ține proxima ședință la 4/17 Iunie 1900 (Duminea tuturor sfinților), în comuna *Plescuța*, pe lângă următoarea

Programă: 1. După celebrarea sf. liturgii va urma chemarea duhului sfânt. — 2. Ascultarea esamenului dela școala dlui inv. Zaharie Neamț. — 3. Cuvânt de deschidere presidial. — 4. Constatarea membrilor prezenți. — 5. Reflexiuni asupra esamenului. — 6. Raportul biuroului. — 7. Pertractarea rescriptului nr. 9/900 primit dela cassarul reun. gen. — 8. Discuțiune asupra opului: 'Simplificarea grafiei și ortografiei' de Ilie Trăilă. — 9. Înscrierea de membri la convinctul învățătorilor. — 10. Cetirea operatelor obveninde și alegerea unei comisiuni pentru censurare. — 11. Încassarea taxelor curente și restante. — 12. Propuneri și interpelări. — 13. Restaurarea biuroului pe un nou period de 3 ani. Hălmașiu, la 5/18 Maiu 1900. *Mihail Vidu*, președinte. *Petru Magier*, secretar.

Eară falsificători de bani. În Tiszszent-Miklos gendarmii au deținut un om care falsifica banenote de câte 1000 florini. Pusese în circulație mai multe banenote de acestea. Mai în urmă a cerat să schimbe una în Chichinda-mare, dar 'i-s'a infundat. Falsificătorul se chiamă Bogát Szilárd.

Prorocia unui bătrân. Din *Felmineș* primim următoarea scrisoare, pe care o dăm întocmai:

Iubite Redactore! De oare-ce multe bune comunicu cu poporul meu, de ce-mi saltă inima, lăudând pe D-zeu, că avem încă oameni în frunte cu inimă ce de săraci se interesează.

Eată ce vă comunic și eu: În 17 l. c. fiind ploaie și de un timp tot așa, la școală Joia se adună mulți oameni ce cu notarul au treabă când este ziua de vine în satul nostru. Aici mulți s'au exprimat de superați a fi că tot plouă, prevăzând rău în acest an. În urmă un bătrân, anume Ivan Blaș de 85 ani, rîzînd, li-a povestit că să nu fie întristați, că *acest an pentru noi pădurenii va fi bogat* de sigur; el știe așa ani, zicînd: poame sînt, iarbă este, pășune este, grâu este, ovės este până aci, *cucuruzul* eară trebuie sămănat și tîrziu în *cuiburi*, ca mazăre (pasulă); *până la Sf. Rusalii* mai tîrziu și cu gunoiu tot mai sigur în pămînt cât de slab de sigur așa se face. La acestea toți ne-am înveselit; poate locurilor dela șes *unde apa stă ballă, va fi rău*. Noi Români am fi asigurați la dealuri, numai în *contra grindinei nu*.

Vă rog comunicați ceva din aceste rînduri plugarilor nostri. Vă salut lucrarea de a mai împrieteni pe uniții cu neuniții, cari tot una sînt. D-zeu vă ajute. *Aurel Modi*.

Tempestate în Vêrșeș. Marți a fost în Vêrșeș mare tempestate împreună cu tunete și fulgere teribile. De trei-ori a trăsmit fulgerul. Apele precipitate de pe dealuri au cauzat foarte mari pagube.

Înecat în Cibin. Joi în săptămâna trecută, servitorul avocatului Preda din Sibiu, voină să spele trăsura a minat în Cibin, dar rîul fiind umflat de ploile dela munte, a răsturnat trăsura și a înecat și un cal. Paguba e 300 fl.

Victima ploilor. Têranul Dumitru Sécărea, împreună cu mulți tovarăși, zilele trecute mergînd dela Aleșd spre casă la Călata, și dînd să treacă cu trăsura prin valea Călăței, valurile umflate de ploii au răsturnat trăsura. Sécărea și tovarășii s'au prins cu mâinile de trăsura și astfel au fost scoși la mal; coiciul însă, Petru Abrudan, s'a înecat, cadavrul 'i-a fost aflat la distanță de 500 pași dela locul unde se răsturnase trăsura.

Căsătoriile la Români bucovineni. Români nostri se însoară foarte des cu copile din neamuri străine, adică cu Ruște, Polece, Nemțoaice, ba chiar și Jidance, eară copilele noastre sînt silită a merge și ele după străini. Aceasta este o mare primejdie pentru neamul nostru. Cine se încurcă cu străinul, acela nu mai are noroc în casă. Copiii se cresc în limbă străină și se perd pentru neamul nostru. Pe de altă parte trece și averea românească în mâinile veneticilor. Este așadar datoria fiecărui din noi a ne feri de căsătorii cu străinii. O casă în care se bagă străinul, e pîngărită. Avem o mulțime de dovezi cari ne arată că aproape totdeauna astfel de căsătorii sînt cele mai nenorocite. (*Deșteptarea*).

Învățător crudel. Contra învățătorului Tökés Gyula dela școala reformată din Sculea se scrie într'o foaie maghiară, că își bate și torturează elevii în cel mai crudel mod. Nu-i e de ajuns, că-i bate cu băta, ci îi silește să înghită hîrtie de staniol, bucăți de plev și lemne. Lui Bălînt János, un băiețel de 9 ani, 'i-a aplicat 40 lovituri cu băta și 'i-a silit să înghită mulțime de staniol și bucățele de plev. Băiețelul s'a bolnăvit grav.

† Aureliu Jurca, învățător gr.-or. rom. pensionat în Cladova, după un morb mai îndelungat, în al 36-lea an al vieții și al 14 al căsătoriei, și al serviciului de 17 ani, în 30 Aprilie (13 Maiu) 1900, la 11^{1/2} ore din noapte și-a dat blândul seu suflet în mâinile Creatorului. Despre înmormântarea săvârșită în 3/16 Maiu vom da raport în nrul viitor.

Necrolog. În 21 Maiu st. n. a fost înmormântarea vrednicului și mult iubitului fruntaș *George Dopp* din Șoala, mort în etate de 69 de ani. În viață a muncit mult, cumpănit și româneste. Mai mulți ani a fost membru ajutor la »Asociațiunea transilvană pentru cultura poporului român«, a fost membru la Reuniunea învățătorilor rom. gr.-cat. din tractul Mediașului. Apoi membru fondator la biblioteca populară gr.-cat. din Agârbiciu. Când era vorba de ajutor bănesc spre scopuri filantropice române, punga sa era deschisă. La indemnul și prin ajutorul seu, s'a edificat biserica română gr.-cat. din Șoala, asemenea și o școală frumoasă. Cincisprezece ani a fost ca jude comunal, doisprezece ani a fost colector comunal și trezeci și cinci ani cantor român la biserica unită din Șoala. La înmormântare a luat parte o mulțime de popor și inteligenți. Au servit preoții Ioan Pop din Șoala, Ioan Neagoșiu din Proștea-mare și Ioan Botezan din Agârbiciu.

Preotul Ioan Neagoșiu a rostit o frumoasă cuvântare, amintind multe faceri de bine făcute de răposatul.

La groapă a vorbit tânărul Isidor Dopp în numele Românilor recunoscători, cari au venit de departe ca să dea ultimul prinos de recunoștință vrednicului fruntaș, care în viață a luat parte la toate mișcările naționale. A fost la adunările din Sibiu, la Cluj, când cu osânda întemnițaților. Dumnezeu să-l odihnească! **Correspondentul.**

Brumă și negură. Duminecă noaptea hotarul Timișoarei și al împrejurimii a fost bătut de brumă și negură, care a făcut pagube mari mai ales în vii și pomaturi.

Scrisoare către un prieten. Prietene! Ți-am cetit scrisoarea, în care te plângi, că frigul din săptămâna trecută și-a stricat sămănăturile, mai cu seamă cucuruzul, despre care îmi scrii, că deja tot l-a uscat bruma. Îmi eei sfatul cum să porcezi atât cu cucuruzul, cât și cu legumele?

La această întrebare îți pot da sfatul următor:

Din legume fasolea, crastaveții etc. poți a le sămăna a doua-oară, că nu-i târziu. Crumpenele lasă-le de voe, căci deși li-s'au uscat frunzele și cotorul de bruma cea mare, totuși vor incolți din pământ mai târziu.

Cu cucuruzul nu face cum mi-ai scris tu, că vrei a-l sămăna din nou. Deja e și târziu, că nu va ajunge a se coace. Pe de altă parte îți perzi sămănța și timpul. Te sfătuesc a-i da pace, că bine, că a degerat din afară, dar' ear' incolțește și ese ca și cum ar eși din nou. Lasă-l în pace și vei vedea că peste o săptămână earăși și-or fi la loc cucuruzele.

Te plângi, că nu-i ave poame. Se vor face, dar' cam rari, am observat, că multe flori au picat. În contra acesteia n'am a te învăța nimic. Arborii, la cari a stricat răceala, nu se vor usca de tot, ci mai târziu vor înfrunzi din nou.

Cred, că ai cetit despre vestitul Falb, care ne îngrijorează despre starea timpului, pe la noi până acum a tot ghăcit. Barem de aci înainte să nu fie adevărate.

Avem ploii multe.
Feneșul-săvesc, Maiu 1900.

Ioachim Pop, inv.

Întemplantarea Șvabului. Din Sebeșul-săvesc ni-se scriu următoarele:

În ziua de 7/20 Maiu st. v. c. fiind ziua mucenicului *Acație*, s'a acățat un Șvab. El fiind îndrăgostit într'o fată tot de Șvab, ca să n'o lase singură fiind, el luat la miliție, au încercat a-și curma firul vieții amândoi odată, dar' nu le-a succedat. Tânărul a tras un glonț de revolver în capul iubitei sale și crezând că este moartă, a alergat îndată spre a-și face și el sfârșitul. Și-a luat funia de pompier și s'a acățat. Dimineața când s'a deșteptat fata, a venit acasă cu un glonț în cap întrebând de el și istorisind cum a decurs lucrul. El este mort și ea îl jalește.

Dumitru Popa, cojocar.

Despre petrecerea din Seliște aranjată a doua zi de Paști, ni-se mai scriu următoarele:

Reușita petrecerii a fost peste așteptare de bună, contribuind la aceasta concursul dat de Reuniunea de cântări din loc. Ne ținem dar' de plăcută datorință a mulțumii on. membrii ai reuniunii și mai ales stimatului domn *Nicolae Roman*, presidentul Reun. de cântări și distinsului ei dirigent *Iuliu Crișan*, pentru valorosul sprigin ce ne-au dat. Asemenea și stimabilului nostru președinte dl *D. Banciu*, care și de astădată a lucrat pentru mai buna reușire a petrecerii cu aceeași abnegațiune și cu același zel, cum am avut ocaziunea a-l vedea de când avem fericirea de a sta în fruntea noastră.

Dl *Constantin Criștiu*, învățător în loc și secretar al Reuniunii noastre de astădată putem zice a dezvoltat atâta muncă și atâta zel întru instruirea diletanților, încât nu avem cuvinte de a-i mulțumi îndeajuns. De Dumnezeu să-l mai avem încă mult timp în mijlocul nostru.

După producțiune, despre care s'a scris în nr. 15 al prețuitei »Foaia Poporului«, publicul a trecut în sala de pauză unde au urmat, mai multe toaste.

1. Dl președinte *Dimitrie Banciu* mulțumește publicului din apropiere și din departare în călduroase și alese cuvinte pentru spriginul moral și material ce au binevoit a da Reuniunii noastre, sfârșește închinând în sănătatea dlui primpretor *Petru Drăghiciu*, care asemenea era de față.

2. Dl *Simion Simonetti* vice președintele nostru arătând cam prin câte faze a trecut Reuniunea noastră mulțumește lui Dumnezeu că ne-a învrednicit cu un președinte atât de zelos pentru Reuniune, și închină pentru președinte. După aceasta se aude din public: »Să auzim pe dl *Dr. Comșa!*«

Drul *Comșa* a spus cam următoarele: »Fiindcă am fost provocat să vorbesc, voi vorbi, deși de astădată nu-mi pot desvolta adevăratele mele sentimente totuși, fiind tocmai eu acela care la petrecerea Reuniunii din anul trecut am sbiciuit unele dificultăți de care suferea Reuniunea meseriașilor, astăzi constat cu bucurie că acele dificultăți au pierit și-n loc s'a dezvoltat binele, mergând spre calea progresului cu pași siguri și repezi; închină întru prosperarea Reuniunii.

3. Părintele gr.-cat. din Rășinari dl *Pompiliu Simonetti*, fiul dlui vicepreședinte își arată bucuria, ca fiiu de meseriaș, văzând că și noi meseriașii români ținem pas pe calea progresului; închină pentru meceriașii români.

Cu ocaziunea acestui concert au binevoit a suprasolvi următorii domni: *Maihail Ittu*, silv. 3 cor.; *Valeriu Milea*, not. Tilișca 2 cor.; *Ioan Alămanuțu*, Tirgu-Jiu 9 cor. 62 bani (10 lei); *Nicolae Loșniță* 1 cor.; *Constantin Popa* și *Ioan Simian R. Vâlcea* câte 92 bani (1 leu).

Au încurs la această petrecere suma de 231 cor. 86 bani, din acestia s'au

spesat pentru aranjare suma de 128 cor. 02 bani. Subtrăgând suma speselor din venitul brut, rezultă un venit curat de 103 cor. 84 bani, care sumă a intrat în fondul »Reuniunii meseriașilor din Seliște«.

Primească onoratul public participant la această petrecere, cât și onorații suprasolvenți și pe această cale călduroasele noastre mulțumiri.

Seliște, în Maiu 1900.

Ioan Muntean, Nicolae Hanciu, Iosif Simonetti, Ioan Bucșian, cassar și Ioan Tîntea.

Două esamene. Duminecă, în 7/20 Maiu s'au dat esamenele la școala românească greco-orientală și greco-catolică din Agârbiciu.

Înainte de amezii dela 9—1 p. m. a fost examenul gr.-ort. și după amezii până seara cel gr.-cat. Am fost la amândouă. Cu șfială trebuie să spun, că dl învățător gr.-oriental nu a făcut progres mai nimica. Copiii incredințați d-niei sale numai mecanice au știut recita trei bucăți din »Constituția patriei«. E trist de tot cu astfel de »luminători ai poporului«. Și apoi ce-i mai mult: pe caietele de examen a schimonosit numele copiilașilor în draga-i maghiarie. Așa, în loc de *Rotar* a scris *Kerekes* ș. a. m. Am arătat acest lucru și dlui protopop din Mediaș, care asemenea a regretat. (Numai atât? — Cu regrete n'ajungem la creangă verde. Red. »F. Pop.«)

Domnule învățător! Vezi de-ți însușește ce-ți lipsește. Pronumele, precum și numele nu se scriu altfel, decât numai așa cum se pronunță în limba maternă. Putea rîde și dl inspector școlar maghiar din Sighișoara de venia — precum a dat ordinul. Apoi vezi de-ți adoptează un metod mai bun, că altminterlea nefericești aceste surcelețe. — Atâta.

La examenul uniților am aflat altfel lucrurile. Domnul învățător *Ilie Câmpăneanu* a dat și de astădată dovezi despre sîrguința și zelul seu. Ca comisar a fost domnul preot *Ioan Mera* din Șeica-mică. Domnia sa prin discursul de încheiere a spus că cunoaște de mult pe acest învățător harnic. Îi cunoaște rodnică muncă, ce domnul *Ilie Câmpăneanu*, o face pe terenul cultural. Progresul dovedit a fost peste așteptările tuturor, ceea-ce a mărturisit și preotul local d-nul *Ioan Botezan*. Acest învățător sîrguincios a făcut mult pentru Români agârbiceni, pentru care fapt nu-i vor putea mulțumi nici-odată îndeajuns. Au — uniții — o bibliotecă frumoasă ce nu le servește decât spre laudă. Un învățător străduincios și un preot strădalnic dacă pun umăr la umăr multe pot face.

Dee bunul D-zeu ca să putem însemna la răvașul inimei noastre tot învățători harnici și conșii de chemarea lor ca dl *Ilie Câmpăneanu*, care și ca președinte al Reuniunii învățătorilor din tractul Mediașului este vrednic de laudă. Frâua; 23 Maiu n. 1900. **Is. D.**

Buna chiverniseală *Carte pentru toți întocmită după ideile lui Sam. Smiles.* Cu titlul acesta a eșit în tipar în tipografia noastră o cărticică de 65 pag. de cunoscutul scriitor și primredactor al »Tribunei« dl *Teodor V. Păcățian*. Prețul cărței e 40 bani (20 cr.), în România 50 bani. Este o cărticică bună și foarte potrivită pentru bibliotecile populare; atragem luarea aminte asupra ei.

Copil sălbătocit. *Nicolae Ardelean* din Belinț dând în ceartă cu mamă-sa bătrână, a luat o sapă și a lovit-o în cap cu atâta putere, încât nenorocita bătrână a murit momentan. Ucigașul a fost prins de gendarmi și pus în arest.

Moarte tragică. Săptămâna trecută Joi (10 Maiu) fiica de 14 ani a lui Ioan Vescan din Agârbiciu fiind trimisă de tatăl ei cu ameaza la fratele ei, care se afla cu servitorii la plug, pe cale a ajuns-o ploaia. Copila s'a grăbit să ajungă la pluguri cât mai curând, dar ploaia totuși a udat-o puternic. Ajunsă la fratele ei la arătură și răzimată de car, după câteva minute a căzut jos moartă. Azi e săptămâna 'i-s'a făcut înmormântarea, servindu-i ceremonialul funebral trei preoți.

RÎS.

M'a minat oala.

O Țigană, care zăcea de 7 săptămâni, în ziua de Crăciun fiindu-i ceva mai bine făcuse și ea în loc de colaci un mălaiu cald și venindu-i dor de a-l mânca cu lapte, trimite pe copilul seu cu o oală la preoteasa învățându-l să zică astfel:

Bună dimineața, d-nă preoteasă, m'a trimis mama cu oala asta să-i dai un pic de lapte, că îi foarte dor, că de 7 săptămâni tot zace, să mănec în ziua de Crăciun cu mălaiu cald. — Copilul se duse și intrând în casă la preoteasa zise:

Bună preoteasă dimineața, m'a minat oala cu mama asta, să-i dai un pic de dor că îi foarte lapte, că de 7 zăcute tot săptămânește, să mănec în ziua de mălaiu cu Crăciun cald.

Împărt. de Nicolae Blaslan,
funcționar pensionat,

POSTA REDACȚIEI.

D-sale I. L. (Abon. nr. 2221). Contra pretorului care a tras cu pușca asupra omului acela — să se facă arătare la vicecomitele și totodată să-l pîrască și la judecătoria. Pentru căni e ordinațiune, trebuie ținuti legați; căni ciobanilor trebuie să poarte »împedecătoare«. Pedepsa dată pentru cănele turbat e cam mare — bine s'a făcut că s'a dat recurs.

D-sale dlui Petru Maior, lăcătuș, Reghinul-săsesc. Pentru-ca să alcătuiți însoțirea pentru ajutorarea copiilor orfani și a meserieșilor neputinc'oși — trebuie să așterneți statutele la ministrul de interne în Buda-pesta. La tribunal nu pot fi întărite. Statutele trebuie înaintate ministrului (pentru *aprobare*) prin magistratul orașenesc sau la sate prin protopretorul. Trebuie să înaintați: O cerere cu timbru de 1 coroană (lipit din afară, sus) un es. din protocolul luat în adunarea de constituire cu timbru pe fiecare coală de câte 30 bani și 3 es. din statute asemenea timbrate pe fiecare coală scrisă cu câte 30 bani.

I. O. în Zorlenful-mare (1076) Noi trimitem foaia regulat, dar' bagă de seamă, că ți-o ia cineva la postă. Nr. de Duminecă ți-l-am trimis de nou.

Sodoma și Gomora. Poate să fie ici-colea preoți, cum scrii d-ta, dar', har Domnului, partea covârșitoare nu e așa; ce se ține de uniți și neuniți, cetește cele scrise de noi

în nr 16 a. c. Altcum scrisoarea nu ți-o putem publica nefiind iscălită.

N. Fl. în Resuceni (nr. ab. 10095). Pentru »Trib.« datorezi 1 fl. 20; »Foaia« ți-o trimitem, rugăm abonamentul.

Ce e amorul? (D. P. în I.) Poesia e slabă; nu se publică.

Mai multora. Scrisorile trimise vor urma pe rînd; toate deodată nu se pot, neavînd loc.

Dlui Toma L. în P. Comasația numai la cererea proprietarilor se poate face. Pentru-ca să se facă se cere ca cel puțin acei proprietari să se învoiască, a căror moșie la olaltă formează a treia parte din întreg hotarul. Bine să vă însemnați: moștile bisericei, școalei, comunei și ale altor corporații de felul acesta și a orfanilor se socotesc totdeauna la partea care cere comasația. Și apoi proprietarii care lipsesc dela consultare se socot asemenea tot între cei învoiți. De aceea la sfătuire toți să luați parte.

Dlui V. M. (abon. nr. 149). Legea oprește persoanelor private să facă pe plată și pentru alții — contracte, obligații etc. Pe seama d-tale poți să faci de câte ai lipsă, — dar' pentru alții nu e permis. Dacă ești arătat — doar' așa-i pute scăpa, dacă ai dovezi că lucrările făcute nu pentru plată, ci din bunăvoință le-ai făcut.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

JULIUS ERÖS

firmă improtocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 5.— până 12 C.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 9.— > 20 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 18.— > 30 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 24.— > 70 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 40.— > 160 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 4.— > 6 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 10.— > 30 >
Oroloaje cu pendul vieneze cu ponduri	> 28.— > 70 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 4.— > 30 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	> 18.— > 60 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	dela 40.— până 140 C.
Inele de aur de tot felul	> 4.— > 48 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 12.— > 52 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 24.— > 300 >
Inele de aur cu briliant imitat,	> 7.— > 12 >
Cercei de aur de tot felul	> 4.— > 12 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 13.— > 80 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 46.— > 500 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 7.— > 12 >
Brățare de aur de tot felul	> 20.— > 40 >
Broșe de aur de tot felul	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 2.— > 8 >
Cercei și inele de argint	> 1.60 > 4 >
Brățare și broșe de argint	> 1.60 > 10 >

Juvaere de tot felul dela 15 or. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țiltoare de țigarete, tacâmuri, obibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectuesc imdelat, pe lângă rambursă sau trimitere antiolpativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

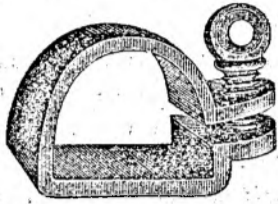
(Edificiul »Transilvania«).

Andreiu Baltes

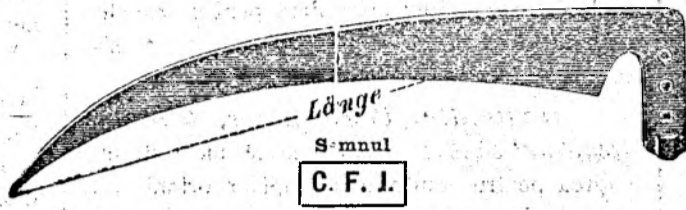
Carol F. Jickeli, prăvălie de ferării „La coasa de aur“

Piața-mică nr. 32 SIBIU Piața-mică nr. 32.

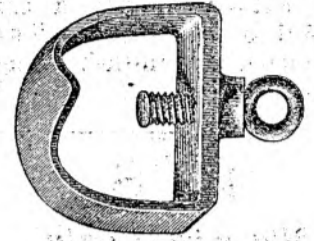
Coase, garanță pentru fiecare bucată.

Belciug de coasă
cor. —.30.

Lungimea: 70 75 80 85 85 cm.
Bucata coroane: 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Belciug de coasă
cor. —.24.

Toate coasele cumpărate dela mine pe garanță, dacă nu corăspund, se primesc înapoi, respective se schimbă prin altele, chiar și când acelea ar fi fost bătute și întrebuintate deja.

Cei cari cumpără deodată 10 bucăți, capătă pe deasupra una gratis. Într'un pachet de 5 chlgr. întră, amăsurat lungimei, 6—8 coase, pentru cari postportul împreună cu marca buletinului de expediție și provizia de rambursă face cor. —.54 în depărtările zonei prime, ear' în depărtările celorlalte zone face cor. —.84.

Toporiști de coase de holde (model inventat de Iul. Teutsch) bucată cor. —.90.

Greble de fer pentru coase de holde (pot fi legate și de toporiștile coaselor ordinare) 1 bucată cor. 1.30.

Scule de bătut coasa.

Garanță pentru fiecare bucată.

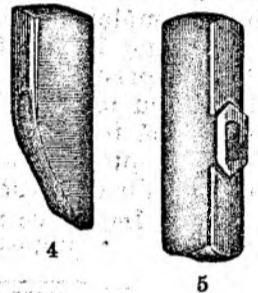
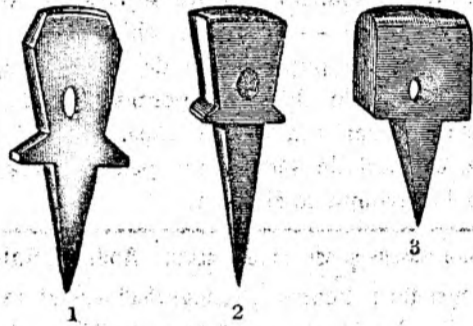
Fiecare bucată care se va dovedi prea aspră ori prea moale, se va schimba prin alta.

→ **Nicovele de coasă** ←

Fig.	1	2	3
bucata cu coroane:	1.04	—.96	—.90

→ **Ciocane de coasă** ←

fig. 4	à 250 grame,	300 grame,	fig. 5	300 grame.
bucata cu:	—.90	1.—		1.10

Cute de coase

din peatră fină de Bergamos învristate cu semnul **C.F.J.** coroane —.80 și alte sorte obicnuite.

— MAȘINI AGRICOLE. —

REPRESENTANȚA

fabricanților

Clayton

și

Shuttleworth.

DEPOSIT

de

greble, garniture de treerat, grape, pluguri, mașine de sămănat și numeroase instrumente în cea mai bună construcție și de cel mai bun sistem.

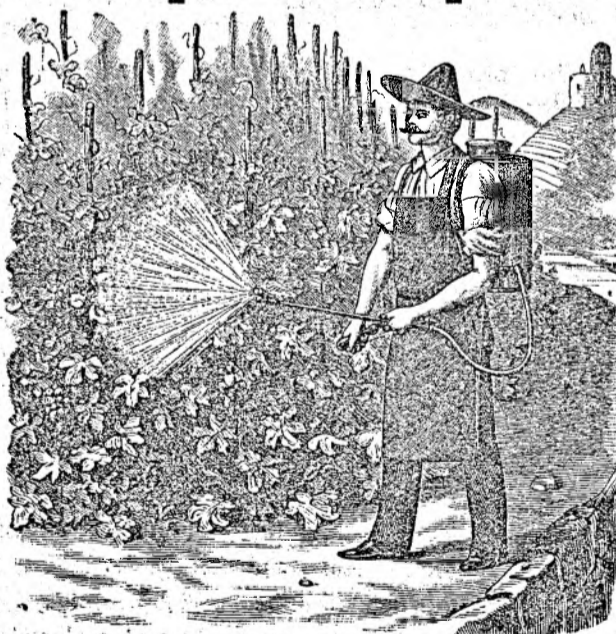
Stropitoare de plante

pentru
stîrpirea floxerei, peronosporei,
insectelor stricăcioase
plantelor,
omidelor, larvelor etc. etc.,
mai departe pentru
grădinărit, albinărit și alte
scopuri,

se află în mai multe construcții și sisteme, recunoscute drept cele mai bune.

Părțile constitutive dela stropitoarele de peronosporă, furnisate de mine, le țin totdeauna în deposit, pentru-că la cas

de a se cere vr'una de acestea, se pot trimite imediat.

Preț-curentul meu special
cu privire la
stropitoarele de plante
și
părțile constitutive la dorință
se trimit.

Reparaturi

de tot felul de stropitoare stricate se primesc și se eșecută de oameni specialiști în cel mai solid mod și pe lângă cele mai ieftine prețuri.

Stropitoare de peronosporă

[27] 1—

sistem „Vermorel“ și altele. 1 stropitoare cu toate cele de lipsă costă dela 20 cor. în sus.

La dorință preț-curentul meu special, de nou publicat, se trimite liber de postport, și anume despre:

- Nr. 150. Aparat de măsurat, nivelat și signare pentru toate scopurile.
„ 151. Scule pentru lucru de lemnărit pe seama măsurilor și sculptorilor. (Această listă a apărut în limba germană și cea română).
„ 155. Mașini jiluri și cuțite de lemnărit.
„ 160. Curse pentru prinderea fiarelor mari, pasărilor răpitoare, cloșanilor, sobolilor, șoarecilor, muștelor și altor insecte supă-

- rătoare (Nr. 160 ediție nemțescă, nr. 165 românească, nr. 161 ungurească).
Nr. 168. Presse de copiat.
„ 169. Grinzi (traverse) vârsate și bătute cu piroane, tinichea (plev) luciu, pilastri de fer topit, goli. (Lista aceasta conține și o îndrumare ușor de înțeles, cum are să se calculeze puterea de suportare a traverselor vârsate).
„ 170 și 161 a. Ferării de clădiri. (Nr. 170

- listă principală, nr. 161 a. estras, nr. 164 estras în limba română).
Nr. 175. Cuțite de butnari, dogari și rotari.
„ 177. Cuțite de răbnișit.
„ 178. Chei de șiroafă.
„ 179. Aparat de albinărit.
„ 181. Stropitoare de plante pentru stîrpirea floxerei, peronosporei, insectelor stricăcioase plantelor,omidelor, larvelor, cum și pentru grădinărit și florărit.

Mai departe pentru mașine agricole, apoi carton de coperiș, plache izolă toare, material de ștucatură, cement.